ДЕҲҚОН, ЕРНИ ЯХШИ ИШЛА, СИФАТЛИ ЭК

ОБЛАСТИМИЗДА ЧИГИТ ЭКИШ БОШЛАНДИ

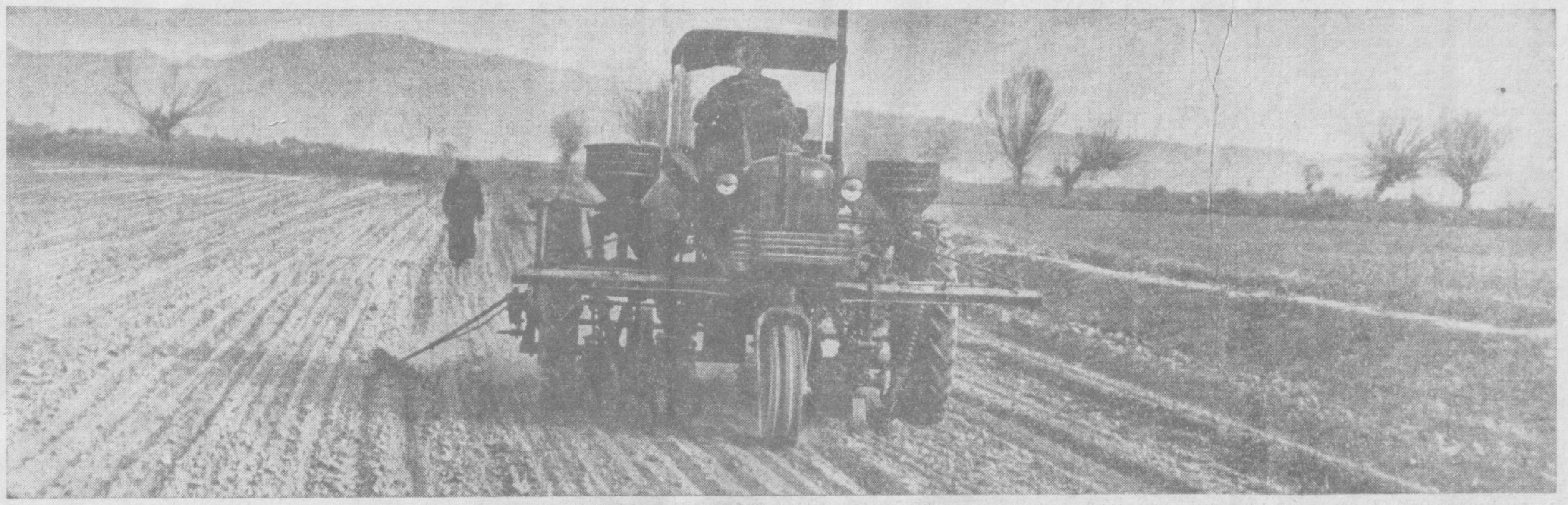

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

12 йил чиқиши
№ 64 (3036).
2 апрель ЖУМА 1965 йил
Баҳоси 2 тийин.

МЕҲНАТ БАҲОРИ

Меҳнат, ижод баҳори — янги зафарларга, юксак марраларга чорловчи, илҳомлантирувчи гўзал фасл ўлкамиз бўйлаб кенг қанот ёймоқда. Табиат янгидан яшармоқда. Далалар, қир ва адирлар, боғлар файзига файз қўшилмоқда. Деҳқоннинг ҳам, ишчининг ҳам, ижодий интеллигенциянинг ҳам, кекса ва ёшнинг ҳам—ҳамманинг қалби ғайрат ва шижоатга тўлиб-тошмоқда, билаклар янги кучга тўлмоқда.

Деҳқон бу йилги баҳорни ўз қудрати, белгилаган план ва режаларининг тўғрилигига тўла ишонч хосил қилган ҳолда, ижодий ва яратувчилик ишлари билан, баланд руҳ ва қайноқ ҳарорат билан кутиб олмоқда. КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми белгилаган ҳаётий ва ғоят муҳим программ тадбирларни ҳар бир совет кишиси социалистик экономикамизни янада ривожлантириш ҳақида, халқимизнинг турмушини фаровон қилиш тўғрисида Коммунистик партиянинг ленинча ғамхўрлиги, эътибори ва оталарча меҳрибонлиги деб чексиз қувонч билан кутиб олди. Бизнинг мамлакатимизда халқ бахт-саодати, унинг турмуши тўғрисида ғамхўрлик қилишдан ҳам муҳим вазифа йўқ. Ана шу мақсадда партиямиз колхозлар ва совхозларнинг экономикасини мустаҳкамлаш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, халқнинг талаб ва эҳтиёжларини тўла қондириш йўлида муҳим чоралар кўрмоқда. Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари тайёрлаш системасининг ўзгартирилганлиги, қатъий планлар тадбиқ этилганлиги асосий қишлоқ хўжалиги экинларининг харид қилиш нархлари оширилганлиги, кўп миқдорда капитал маблағлар ажратилганлиги ва шунга ўхшаш тадбирлар амалга оширилиши — булар ҳаммаси давлат манфаатларига колхоз, совхозларнинг ва бутун совет халқининг туб мақсад ҳамда манфаатларига тўла мувофиқдир.

Областимизнинг колхоз ва совхозлари далаларидан қувончли хабарлар келмоқда. Пахтакорлар, ғаллакорлар, чорвадорлар, сабзавотчилар кўклам дала ишларини кун сайин кучайтириб юбормоқдалар. Сабзавотчилар эртанги экинларни экиб бўлдилар, Калинин, Оржоникидзе, Янгийўл районларида сабзавот полиз экинлари парвариш қилинмоқда. Ғаллакорлар кузги ва баҳорги экинларни яхшироқ ундириб олиш ва парвариш қилиш учун ҳозирлик кўрмоқдалар.

Бу йил областимиз пахтакорлари она-Ватанга 315 минг тонна «оқ олтин» етказиб беришлари керак. Бу юксак ва шарафли вазифани бажариш, пахтачиликда ўтган йилги яхши кўрсаткичларни мустаҳкамлаб қолиш — ҳар бир деҳқоннинг, механизатор, колхоз ва совхоз раҳбарларининг жанговар вазифаси ва муқаддас бурчидир. Техника ва бошқа иш қуролларини ўз вақтида шай қилиб қўйган, ерни ўғитга тўйдириб, ариқ ва зовурларни сув равон оқадиган қилиб қазиб қўйган ва ерни яхши текислаб, катта ишга — чигит экишга ҳозирлаб қўйган хўжаликларнинг далаларида иш қизиб кетди. Янгийўл, Оққўрғон, Бекобод ва бошқа районларнинг колхоз, совхозлари чигит экишга киришдилар. Бекобод районидаги 1-«Далварзин» совхози, Навоий номли ва бошқа колхозлар, Янгийўл районидаги «Ленинизм» ва Киров номли колхозлар дастлабки гектарларга барака уруғи қададилар. Бу ерларда уруғлик фойдали химикатлар билан сифатли ишланди.

Куздаги улкан ва баракали хирмонимиз шу кечаю-кундуздаги ишларимизга кўп жиҳатдан боғлиқдир. Чигит яхши ишланган ва етилган ерларга сифатли экилса кўчат ҳам текис ва бехато униб чиқади. Колхоз агрономлари, айниқса, механизаторлар ва сеялкачилар экиш сифатига алоҳида эътибор беришлари, чигитнинг нормал ва белгиланган миқдорда экилаётганлигини текшириб боришлари лозим. Ерларимизни ҳозирдан терим агрегатлари бемалол ва унумли ишлайдиган қилиб тайёрлашимиз, шунга мослаб экишимиз керак. Колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари механизаторлар меҳнатини тўғри ташкил этишлари, уларнинг унумли ишлаши, ҳар бир агрегат кучидан тўла фойдаланиш учун барча шарт ва шароитларни яратиб беришлари зарур. Ўтган йили кўпчилик хўжаликларда чигит қисқа муддатларда экилди. Бу эса яхши натижа берди. Чигит экишни шундай ташкил этиш керакки, ҳар бир хўжалик 8-10 иш кунида экишни тамомила тугалласин.

Ғанимат ва ҳал қилувчи кунлар келди. Лекин областимизнинг айрим районлари, колхоз ва совхозларида ҳамон хотиржамлик ва беғамлик кайфияти сезилмоқда. Юқори Чирчиқ, Оржоникидзе ва Ўрта Чирчиқ районларидаги хўжаликларда ерни ишлаш, чигит экишга ҳозирлаш, ёввойи ўтга қарши кураш ҳали ҳам пайсалга солинмоқда. Юқори Чирчиқ районидаги «Гулистон» колхозида ҳар қаерда сочилиб ётган машиналар ва деталларни учратасиз. Колхоз раҳбарлари механизмларнинг қадрига етмаётирлар. Бўка ва Оққўрғон районларидаги айрим хўжаликларда ҳам бундай аҳволларни учратиш мумкин. Район партия, совет ва хўжалик ташкилотлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари бутун куч, ички резерв ва имкониятларни тўла сафарбар этиб, чигит экишни уюшқоқлик билан бошлаб юборишга ва уни қисқа муддатларда ўтказишга эътибор беришлари керак.

Далаларда меҳнат ғайрати, колхозчилар, совхоз ишчилари, механизаторлар, қишлоқ хўжалиги мутахассисларининг илҳомбахш, ижодий меҳнати бениҳоя жўш уриб кетган шу кунларда қишлоқ коммунистлари, партия ташкилотлари ўзларининг бутун ташкилотчилик ишларини бу йилги хўжалик вазифаларини муваффақиятли бажаришга қаратмоқлари лозим. Вазифа шундан иборатки, партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалигини ривожлантириш тўғрисидаги тадбирлари қандай ижобий натижалар беришини, халқ фаровонлигини оширишда ғоят муҳим ва ҳаётий тадбирлар эканлигини ҳар бир колхозчи ва совхоз ишчисига, пахтакор, ғаллакор, чорвадор, механизатор ва барча қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари онгига етказишдан иборатдир. Деҳқонларимизнинг кун сайин янги куч ва қудрат билан жўш ураётган ватанпарварлик ташаббуслари, ғайрат ва шижоатларини КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларини муваффақиятли бажаришга сафарбар этайлик.

ЕРГА УРУҒ ТУШДИ

Баҳор тонгининг ёқимли нашъаси дала йўлидан оҳиста қадам ташлаб кетаётган Бобохон аканинг баҳри-дилини очиб юборди. У йўлнинг икки чеккасида гуллаб турган ўрик, шафтоли дарахтларидан кўзини узмай борарди Бобохон ака ўзининг олтмишинчи баҳори ана шундай гўзал, сернашъа келганлиги учун ҳам шу тобда қувончини ичига сиғдираолмаётган эди...

Узоқ-узоқларда ишлаётган тракторнинг овозини эшитди-ю, кеча совхоз директори Йўлдош Иброҳимов тайинлаб айтган гаплар унинг эсига тушиб кетди: «Бобохон ака, — деган эди директор,— тараддудингизни кўраверинг, эртага бутун ҳунарингизни кўрсатасиз, одамларга. Эртага сизнинг звенонгизда район агротехника советининг кенгайтирилган семинарини ўтказамиз. Ҳамма колхоз-совхозлардан одамлар келишади». Бобохон ака «ие, эртага чигит экишни бошламоқчи эдик-ку, унда қандоқ бўлади?» деган эди, директор «жуда яхши бўлади-да, қўшни хўжаликлардан келган вакиллар сизнинг қандай қилиб чигит экаётганлигингизни кўриб кетишади» деди...

Бобохон ака карта ичига кирди-да, ернинг етилган-етилмаганини текшириб кўрди. Унга отаси бир деҳқонча усулни ўргатган эди. У ҳозир шу усулни қўллади: кафтига озроқ тупроқ олди-да, қаттиқ қисиб, кейин ерга ташлаб юборди. Тупроқ ерга тушиши билан кукундай сочилиб кетди. «Ер жуда тобига келибди, — деб кўнглидан ўтказди Бобохон ака, — чигитни бемалол экаверсак бўларкан».

У катта йўл ёқасидаги яхлит картага етиб келганида икки трактор ер текислаётган эди. Боронанинг «тиш»лари ерни тимдалаб ўтгани сайин қиши билан кўпчиб, донадор бўлиб турган тупроқ, майинлашиб қоларди.

Қуёш қоқ тиккага келганида дала байрам қиёфасига кирди. Бир группа олимлар, қўшни хўжаликлардан илғор пахтакорлар келишди. Бир ёқда қўш--қўш тракторлар ерни кафтдек қилиб текислаяпти. Кимнинг чеҳрасига боқманг табассумни, фақат табассумни кўрасиз. Бу деҳқонлар бугун она-ер бағрига барака уруғи қадаладигани учун кузакда республикамизнинг 3 миллион 650 минг тонналик улкан хирмонига катта ҳисса бўлиб қўшиладиган баракали «оқ олтин» уруғи қадаладигани учун ҳам ич-ичларидан севинишарди...

Бу йилдан бошлаб пахтачиликка бирмунча янгиликлар кириб келяпти. Семинар қатнашчилари ана шу янгиликларни ипидан игнасигача билиб олиш мақсадида бу ерга йиғилишди. Область ўсимликларни ҳимоя қилиш станциясининг ходими ўртоқ В. Қосимов чигитни алдрин препарати ва янтарь кислотаси билан қандай ишлаш кераклигини тушунтириб берди:

— Бекобод райони шароитида кузги тунлам ҳашароти кўп тарқалади. Агар чигит алдрин билан ишланиб, кейин экилса, кузги тунлам мурғак ғўзаларга 25—30 кунгача зиён етказа олмайди. Шундай экан илгариги йиллари кузги тунлам билан зарарланган ерларга чигитни алдрин билан ишлаб эксангизлар жуда яхши бўлади.

Янтарь кислотаси ҳам пахтачиликка кириб келган энг сўнгги янгиликлардан биридир. У бир-икки йилдан бери синаб кўриляпти. Қаерда синалган бўлса, ўша ерда жуда яхши натижалар беряпти. Эндиликда деҳқонлар қаҳрабодан тайёрланган бу кислотани «полвон дори» деб аташяпти. Бу бежиз эмас, албатта. Янтарь кислотаси ҳақиқатан ҳам дориларнинг полвони. Чигит бу дорига чайиб экилса, ҳам одатдагидан икки-уч кун олдин, ҳам жуда бақувват бўлиб униб чиқади. Бу совхозда бултур 2,5 минг гектар майдонга янтарь кислотаси билан ишланган чигит экилган эди. Шу майдонларнинг ҳар гектаридан олинган ҳосил бошқа майдонлардагига нисбатан бир ярим-икки центнер ортиқ бўлди. Совхоз деҳқонлари бу йил мавжуд 4150 гектар майдоннинг ҳаммасига янтарь кислотаси ва алдрин препарати билан ишланган чигитни экишга аҳд қилишган.

Меҳмонлар чигит экилаётган пайкалга киришди. Звено бошлиғи Бобохон ака Отахонов бу йилги ишлар тўғрисида қисқача гапириб берди:

— Бизнинг звеномиз комплекс механизациялашган. Ўн киши қирқ гектар ернинг ҳар гектаридан пландаги 25,5 центнер ўрнига кам деганда 35 центнердан хирмон кўтарамиз, етиштирадиган 140 тонна пахтамизнинг 100 тоннасидан кўпроғини машиналар билан териб олишга сўз берганмиз. Машина текис ва яхлит картада яхши ишлайди. Бултур мана шу карталаримиз 8 та эди. Ўртадаги кераксиз ўқариқларни кўмиб ташлаб, 4 та йирик карта қилдик.

Совхознинг бош агрономи Мустафо Чолаков семинар қатнашчиларига чигит экиш билан бир вақтда ерни ўғитлаб кетиш тажрибасини гапириб берди.

— Чигит экиш билан бир вақтда ерга минерал ўғит солишнинг фойдаси жуда катта экан. Бултур бизнинг иккинчи бўлимимизда бу тадбир ҳосилдорликни икки центнерга оширди. Бу йил совхозимизнинг 3700 гектар ерини экиш пайтининг ўзида ўғитлаймиз. Бунинг учун мавжуд 87 та чигит экиш агрегатининг деярлик ҳаммасига махсус мосламалар ўрнатилган.

Кузда шудгорлаш олдидан суперфосфат солинмаган ерларга чигит экиш пайтида гектар бошига 15-20 килограммдан соф фосфор ёки 100-120 килограммдан суперфосфат, 1530 килограммдан селитра ёки 50 килограммдан сульфат аммоний солинади. Ўғитни махсус мосламалар чигит экилган қаторлардан 5-7 сантиметр берироққа ва 10-12 сантиметр чуқурликка солиб кетади. Агар бу тадбир муваффақиятли амалга оширилса, мурғак ғўзалар илдиз касаллигига сўз бермайди.

Семинар қатнашчилари тракторчи Турғунбой Норқулов ва сеялкачи Ғулом Ғаниев ўртоқлар квадрат-уялаб чигит экаётган ерга келдилар. Совхоз бош инженерининг муовуни Василий Петрович Пилипенко уларга квадрат-уялаб экишни намунали ўтказиш тўғрисида қимматли маслаҳатлар берди...

...Етти йилликнинг сўнгги йилида 4150 гектар майдоннинг ҳар гектаридан камида 26 центнердан хирмон кўтариш, она-Ватанга 11 минг тонна «оқ олтин» ҳадя этиш, ялпи ҳосилнинг 60 процентидан кўпроғини «зангори кема»лар билан териб олишга қатъий аҳд қилган, бригада системасидан бутунлай воз кечиб, комплекс механизациялашган звено системасига тўла ўтган бу совхознинг азамат пахтакорлари чигит экишни муваффақиятли суратда бошлаб юбордилар. Айниқса хўжаликнинг 3, 7, 8-бўлимларида чигит экиш қизғин боряпти.

Оқ йўл сизларга, олий ҳимматли деҳқонлар!

Ш. ШОРАҲМЕДОВ,
Бекобод. 1-«Далварзин» совхози.

Суратларда: (юқоридан пастга) 1. Совхоз даласида квадрат-уялаб чигит экилаяпти. 2. Звено бошлиғи Бобохон ака Отахонов сеялкага чигит солмоқда. 3. Алдрин препаратининг суюқ эритмасини тайёрлаш пайти. 4. Семинар қатнашчиларига чигитни янтарь кислотаси билан ишлаш жараёни кўрсатилмоқда. 5. Совхоз бош агрономи М. Чолаков семинар қатнашчиларига чигит экиш билан бир вақтда ерга ўғит солиб кетиш тажрибасини гапириб бераяпти.

А. Абалян фотолари.

СОВЕТ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ БУДАПЕШТГА ЖЎНАБ КЕТДИ

Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети ва Венгрия революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг таклифига биноан, Венгрия озод қилинганлигининг 20 йиллиги байрамида қатнашмоқ учун совет партия-ҳукумат делегацияси дўстлик визити билан 1 апрелда Москвадан Будапештга жўнаб кетди.

Делегация составида КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси. СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. И. Микоян (делегация бошлиғи). КПСС Марказий Комитетининг аъзоси. СССР Мудофаа министри, Совет Иттифоқи маршали Р. Я. Малиновский, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг секретари А. П. Ляшко, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. П. Фирюбинлар бор. КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССРнинг Венгриядаги элчиси Г. А. Денисов, СССР космонавт учувчилари В. В. Николаева-Терешкова ва А. Г. Николаевлар Будапештда делегацияга қўшиладилар.

Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида делегацияни КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзолари Г. И. Воронов ва А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат Д. Ф. Устинов, КПСС Марказий Комитетининг секретари Ю. В. Андропов ва бошқа ўртоқлар кузатиб қолдилар.

* * *

Шу куни Совет Иттифоқи партия-ҳукумат делегацияси Будапештга етиб келди.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси олтинчи чақириқ Олий Советининг бешинчи сессияси 1965 йил 27 майда Тошкент шаҳрида чақирилсин.

Олий Совет бешинчи сессиясининг муҳокамасига қуйидаги масалалар киритилсин:

1. КПСС Марказий Комитети март (1965 йил) Пленуми қарорлари асосида чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва чорва моллар туёғини кўпайтириш чоралари тўғрисида.
2. Ўзбекистон ССР шаҳарлари, район марказлари, шаҳар посёлкалари ва аҳоли яшайдиган бошқа пунктларини қуриш ва ободонлаштиришни яхшилаш чоралари тўғрисида.
3. Ўзбекистон ССРнинг 1964 йилги Давлат бюджетининг ижроси тўғрисида ҳисобот.
4. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

Тошкент шаҳри, 1965 йил 31 март.

Кун тартибида—март Пленумининг якунлари

Ўзбекистон пойтахтининг партия ва совет ходимлари, Тошкент корхоналари ва муассасаларининг раҳбарлари ҳамда партия ташкилотларининг секретарлари, олий ўқув юртларининг ижтимоий фанлар ўқитувчилари, пропагандистлар, лекторлар 1 апрелда Горький номли театр залига тўпланишди.

Йиғилишда Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. А. Абдураззоқов КПСС Марказий Комитети март Пленумининг якунлари ва партия ташкилотларининг вазифалари тўғрисида доклад қилди. Пленум партия ва бутун совет халқининг коммунистик жамият қуриш учун қаҳрамонона кураш тарихида, — деб таъкидлади докладчи, — янги муҳим босқич бўлди. Пленумнинг қарорларида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг орқада қолишига чек қўйиш ва уни янада ривожлантириш йўллари белгилаб берилди. Ана шу энг муҳим вазифанинг бажарилиши мамлакат экономикасини бутун чоралар билан юксалтириш, совет халқининг фаровонлигини ошириш учун жуда катта аҳамиятга эга бўлиб, ишчилар синфи билан колхозчи — деҳқонларнинг иттифоқини янада мустаҳкамлашга ёрдам беради.

(ЎзТАГ).

КПСС МК МАРТ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ЯНГИ МАРРАЛАРНИ КЎЗЛАБ

КПСС Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган Пленуми қишлоқ меҳнаткашларининг моддий манфаатдорлигини янада оширишда ғоят муҳим роль ўйнайди. Шу кунларда пахтакорлар ҳам, ғаллакорлар ҳам Пленум қарорларидан руҳланиб, зўр кўтаринкилик билан меҳнат қилмоқдалар. Бу курашда заводимиз коллективининг ҳам ҳиссаси борлигига қувонамиз.

Коллективимиз бу йил зиммасига катта ва шарафли мажбуриятлар олиб ишлаяпти. Мамлакатимиз пахтакорлари учун йил давомида 14 минг 400 та культиватор, 3 минг 500 та кўрак терадиган машина, қишлоқ хўжалик механизмлари учун 2 миллион сўмликдан кўпроқ эхтиёт қисмлар ишлаб чиқаришга аҳд қилганмиз. Халқ хўжалиги эҳтиёжлари учун минглаб тонна пайвандлаш электродлари тайёрланади. Ялпи маҳсулот ишлаб чиқаришни эса ўтган йилдагига қараганда 20 процент ошириш истагимиз бор.

Шундай катта мақсадларни ўз олдига вазифа қилиб қўйган машинасозларимиз биринчи навбатда ишлаб чиқаришнинг мавжуд резервларидан унумли фойдаланишга ҳаракат қилмоқдалар. Поток линиялари жорий қилиш, эски асбоб-ускуналарни модернизациялаш, ишчилар малакасини ошириш, кўп меҳнат талаб қиладиган операцияларни енгиллаштириш билан бирга илғор иш методларини қўлланишга киришдик.

Шу йилнинг дастлабки кунларида меҳнатни ташкил этишни такомиллаштириш юзасидан қатор тадбирлар амалга оширилди. Новочеркасск электровозсозлик заводи коллективининг ишлаб чиқаришни узлуксиз оператив планлаштириш ҳақидаги ташаббусини жорий қилдик.

Бу усулнинг жуда кўп афзалликлари бор экан. Ишлаб чиқаришни планлаштиришни жуда ҳам соддалаштирди. Энг муҳими шундаки, корхонанинг ҳар бир ишчиси, ҳар бир инженер-техник ходими коллектив ишини планлаштиришда актив иштирок этаяпти.

Янги усул тайёрланаётган маҳсулот миқдорини ҳисоблаш, ҳар бир детал ишлаб чиқариш учун меҳнат сарфиётини тез аниқлаш имконини беради. Ишлаб чиқаришни планлаштиришнинг узлуксизлиги ҳар ой ва ҳар кварталда инвентаризация ўтказишдек машаққатли юмушга хожат қолдирмайди. Илгари эса бунинг учун жуда кўп вақт сарфланарди. Кўплаб мутахассислар унга жалб қилинарди.

Новочеркасскликлар усулини қўлланишдан олдин заводимизнинг бир группа мутахассислари улар ҳузурига бориб келди. Янги методнинг барча икир-чикирларигача пухта ўрганишди ва уни заводимиз шароитини ҳисобга олиб қандай жорий қилиш лозимлигини аниқлашди. Корхонада бу иш билан шуғулланувчи махсус штаб тузилди. Штабга ишлаб чиқариш новаторлари, планлаштириш-тарқатиш бюроларининг барча ходимлари жалб қилинди. Бу вазифа билан шуғулланувчи мутахассислар тайёрланди.

Ана шундай тайёргарликдан сўнг ишлаб чиқаришни узлуксиз оператив планлаштириш барча цехларга жорий қилинди. Уларнинг ҳаммасида пропорционаллик картотекаси учун махсус яшчиклар тайёрланди. Белгиланган планга мувофиқ цехлар қайтадан планировка қилинди. Кўпчилик цехларда қўшимча янги асбоб-ускуналар ўрнатилди. Корхонада КРХ—4 культиваторларига ўрнатиладиган ўғит ўтказгич мосламалар тайёрлаш бўйича ротор линияси жорий қилинди. КМХ — 601 маркали втулкалар тайёрловчи автоматик линия ишга туширилди. Икки цехда асбобларни чарховчи олмос чархлари ўрнатилди.

Ҳар бир цехда оралиқ кладовойлар ташкил этилди. Уларда бир нечтадан жовонлар бор. Тайёрланган деталлар ва узеллар ана шу жавонларга тахлаб қўйилади. Барча цехларда асбоб-ускуналарни, деталлар ва пайвандлаш хоналарини ишчиларга бириктиб қўйиш юзасидан катта ишлар амалга оширилди. Қайси агрегатнинг кимга бириктилганлиги, ким қандай детал ишлаб чиқариши лозимлигини кўрсатувчи рўйхат иш участкалари, шунингдек картотека яшчиклари устига осиб қўйилган.

Иккинчи механика-йиғув цехида бу усул қуйидагича амалга оширилди. Ишчи ишга келиши билан наряд олади. Бу нарядда унинг смена давомида қайси деталдан қанчадан тайёрлаши кўрсатилади. Ишчилар томонидан тайёрланган детал ва узеллар пешма-пеш техника контроли бўлимининг контроль столига етказиб турилади. Бўлим ходимлари детални синчиклаб текширганларидан сўнг унинг эффекти бўлмаса оралиқ кладовойга топширилади. Агар ишчи бракка йўл қўйган бўлса, уни бартараф этади. Детал тамомила фойдаланишга яроқсиз бўлса ташлаб юборилади, бунинг учун бракка йўл қўйган ишчидан жарима олинади.

Ишчи наряд олиш билан бирга унга оралиқ кладовойидан заготовкалар берилади. Ишчи пропорционаллик картотекасидан фойдаланиб, смена давомида қиладиган ишларини чамалаб чиқади. Бунда ҳар бир деталнинг белгиланган муддатда тайёр бўлишига интилади.

Корхонанинг бошқа цехларида ҳам ана шундай тартиб жорий қилинган. Янги усулнинг қўлланилиши ишлаб чиқариш кўрсаткичларини кескин оширишга олиб келди. Шу йилнинг икки ойлик ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш топшириғи 103 процент қилиб адо этилди. Ўтган йилнинг худди шу вақтидагига қараганда 28 процент кўп қишлоқ хўжалик машиналари, уларга запас қисмлар ва бошқа маҳсулотлар тайёрланди. Меҳнат унумдорлиги ҳам анча ортди.

Лекин шуни ҳам айтиб ўтиш кераки, янги усулни қўлланишда айрим қийинчиликларни ҳам енгишга тўғри келмоқда. Ҳали барча цех ва участкалар бир меёрда ишлаяпти деб бўлмайди. Айрим деталларнинг етишмаслиги планни ўз вақтида бажариш имконини бермаяпти. Ҳали бизда диспетчер ва операторларнинг иши яхши йўлга қўйилмаган. Янги усулнинг муваффақиятли қўлланишида эса уларнинг роли жуда каттадир. Лекин айрим диспетчер ва операторлар янги вазифалар, талаблар даражасида ишлашмаяпти. Уларнинг янги система асосида ишлаб чиқаришга раҳбарлик қилишларини яхшилаш юзасидан зарур тадбирлар кўрилмаяпти.

Ҳали барча цехлардаги асбоб-ускуналарнинг ҳолати тўла ўрганилгани йўқ. Бунинг устига уларни ремонт қилиш графигини тузиш чўзилмоқда. Қирқувчи асбобларни сифатли қилиб тайёрлаш зарур. Завод маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари янги усулни қўлланиш жараёнида аниқланган камчиликларни мумкин қадар тезроқ бартараф этишлари, бунинг учун зарур чораларни кўришлари лозим.

П. АБЛАМОНОВ,
«Чирчиксельмаш» заводи 6-цехининг мастери.

Ш. ЮСУПОВ,
1-цех электр пайвандчиси.

Людмила Марченко «Узбексельмаш» заводи асбобсозлик цехининг илғор ишчиси. У шу кунларда КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларидан руҳланиб янада унумли меҳнат қилмоқда. Смена топшириғини 140—150 процентдан бажармоқда. Суратда: Людмила Марченко.

А. Тўраев фотоси.

ПЛАНЛАШТИРИШДАГИ ЧАЛКАШЛИКЛАР

Қурилиш қанчалар кўп тармоқли соҳа эканини, иш жараёнлари бир-бири билан қанчалик чамбарчас боғланиб кетганини айтиб ўтириш ортиқча. Тўғридан-тўғри мақсадга кўчиб қўяқолайлик.

Пойтахтдаги 159-қурилиш трестининг бинокорлари зиммасига бу йил ҳам масъулиятли вазифалар юкланган. Улар умумий майдони 38 минг квадрат метрли турар-жой биноларини, 3856 ўринли тўртта мактаб, 750 ўринли бешта болалар боқча ва яслилари биноларини фойдаланишга топширишлари керак. Асосий объектлар буларнинг ўзигина эмас, трест бинокорлари бундан бошқа қатор объектларни қуришга киришишлари зарур.

Охунбобоев майдонининг ёнида марказий универмагга нисбатан ҳажми қарийб икки марта каттароқ универсал магазин биносини, «Пахтакор» стадионининг ёнида лойиҳаси бутунлай янгича бўлган спорт манежини, «Чиғатой» дам олиш уйининг атрофида олимпия шаҳарчасини бунёд этиш зарур. «Ватан» кинотеатри биносини «Ҳамза» театри учун қайтадан реконструкция қилиш, Комсомол майдони ёнида 3 минг томошабин сиғадиган цирк биносини қуриш вазифаси ҳам шу трест зиммасига юклатилган.

Трест қурувчилари янги йилдан бошлаб Навоий кўчасида политехника институтининг кон факультети биносини қуришни тезлаштириб юбордилар. Бўлажак кон инженерлари биринчи кварталнинг охирида янги аудиторияларга кирадилар. Институт студентлари учун иккита ётоқхона биноси жадаллик билан қуриляпти.

Буларнинг ҳаммаси қувончли ҳол, албатта. Лекин масаланинг кўпгина хира томонлари ҳам бор.

Қурилиш лойиҳадан бошланади. Лойиҳа ва планларни ўз вақтида ололмаган бинокор қуролсиз жангчидай бўлиб қолади. Заказчиларнинг планни ўз вақтида бермаслиги, қайта-қайта ўзгаришлар киритавериши, бинокорларни ҳам, қолаверса заказчининг ўзини ҳам тинкасини қуритади.

Янги йилнинг уч ойи ўтиб кетди. Лекин Савдо министрлиги янги универмаг қурилиши планини ҳалигача топширгани йўқ. Заказчилар бинокорларга 1 миллион 276 минг сўмлик иш ҳажмини бажаришни юклаганлари ҳолда 1 миллион 158 минг сўмлик план ҳужжатларини 1 февралгача топширмадилар.

Март ойидан бошлаб план бутунлай ўзгариб кетди. Энди қурувчиларга 857 минг сўмлик иш ҳажми юкланди ва шундан бор-йўғи 475 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари учун лойиҳа-смета ҳужжатлари топширилди. Бу эса бинокорларни чалғитиб қўйди. Умуман, планни ўз вақтида ололмаслик қурувчиларни чалғитяпти, ишчи кучларини тўғри тақсимлашга ҳалақит беряпти.

Бинокорлар собиқ «Средазсовнархоз»нинг заказн бўйича 3 миллион 704 минг сўм ҳажмдаги қурилиш ишларини бажариш мажбуриятини олган эдилар. Ваҳоланки, ҳозиргача 360 минг сўм ҳажмдаги қурилиш иши лойиҳалари олингани йўқ.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги бинокорларга лойиҳаларини етказиб беришга айниқса бепарволик билан қараяпти. Цирк биноси қурилишининг плани ҳали берилгани ҳам йўқ. «Ҳамза» театри қурилиши учун 304 минг сўмлик иш жараёнлари бажарилиши керак эди, лекин зарур ҳужжатларнинг ярмиси берилди, холос.

Спорт манежи янги йилдан қурила бошланиши керак эди. Унинг лойиҳалари эндигина берила бошланди.

— Кўпинча шунақа бўлади, — дейди трест планлаштириш бўлимининг бошлиғи Ф. Р. Шапров. — Заказчилар лойиҳа ва ҳужжатларни ўз вақтида етказиб беришмайди. Ёки бундан ҳам ёмони — объект қурила бошланганидан кейин тўсатдан планга ўзгартиш киритилади. Албатта, бинокорлар бекор қолмайди, иш кўп. Лекин ҳаммаси ўз вақтида бўлгани яхши. Баъзан заказчилар жуда ноинсофлик қилишади. Лойиҳаларни кечикиб топширишади-ю, объектни бир кун ҳам кечиктирмай битказиб беришни талаб қилишади.

Рост, ҳамма нарса ўз вақтида бўлгани яхши. Қурилиш лойиҳа-смета ҳужжатлари аниқ, пухта бўлиши керак. Лойиҳалаштириш ғишт қуйиш эмаски, қолипдан тушиб кетганда, қайтадан солиб бўлса! Заказчилар бинокорларга лойиҳаларни ўз вақтида топширишлари керак. Шунда қурувчилардан биноларни белгиланган муддатда битказиб беришни талаб қилса бўлади.

У. ҲОШИМОВ.

ФАН ОЛАМИДА

СОВЕТ МЕДИЦИНАСИНИНГ ИЗЛАНИШЛАРИ

МЕДИК ОЛИМЛАР НИМАЛАР УСТИДА ИШЛАШАЯПТИ

Касалликларнинг олдини олиш ва йўқотишнинг қандай янги йўллари қидириб топилмоқда?

Совет медицина фанининг таниқли арбоблари ТАСС мухбирлари билан суҳбатда шу ҳақда гапириб беришди.

<> <>

Н. Н. БЛОХИН

СССР Медицина фанлари академиясининг президенти, экспериментал ва клиника онкологияси институтининг директори

Ҳозирги вақтда шишларни ўрганишнинг янги усуллари, рак касалликларига қарши курашга инсоният ниҳоятда қизиқиб қарамоқда. Бундай тадқиқотлар бутун дунёда олиб борилмоқда. Совет Иттифоқи бу соҳада етакчи ўринлардан бирини эгаллаб келмоқда. Японияда мана шундай ишлар катта ҳажмда олиб борилмоқда. 1966 йилда шу мамлакатда ўтказиладиган навбатдаги халқаро онкология конгрессига биз зўр қизиқиш билан қарамоқдамиз.

Ракни ўрганишдаги эпидемиология йўналишига катта эътибор берилмоқда. Фаннинг бу тармоғи одамлар турмушининг иқлим, география, профессионал, маиший, социал ва бошқа хусусиятларига боғлиқ суратда ер шарида рак касаллигининг қанчалик тарқалганлигини ўрганади. Бу тадқиқотлар ғоят диққатга сазовор бўлиб касалликнинг келиб чиқиш сабабларини тушунтириб беради. Масалан, Ғарбий Европада ўпка раки анча тарқалган. Бу эса муайян факторлар билан, жумладан папирос чекиш билан боғлиқ. Бизнинг мамлакатимизда ўпка раки Америкадагига қараганда бир неча баравар кам учрайди. Ўрта Африкада жигар раки тарқалганлигига кўп жиҳатдан овқатланиш шароитлари, чорва маҳсулотларидаги оқсилларнинг йўқлиги, витаминларнинг етишмаслиги ва бошқалар сабаб бўлмоқда.

Ракни бутунлай йўқотиш мумкинми. Биз эртагаёқ ракнинг барча турларига барҳам бериб юбора оламиз, деб ўйлаш ярамайди. Лекин шу нарса равшанки, орадан бир мунча вақт ўтгач, бу проблема ҳал этилади. Агар ракнинг вирус назарияси исбот этиладиган бўлса, бу соҳада қўйиладиган қадамлар ғоят жадаллашиб кетади. Полиомиелит касаллигини қандай тугатганлигимизни бир ўйлаб кўрайлик.

Бунда дори-дармонлар билан даволаш усулларини тез ривожлантириш катта роль ўйнайди. Бундан 20—25 йил аввал бўлганига қараганда ҳозир анчагина ютуқларга эришилди. Ракнинг баъзи формалари билан оғриган кишиларнинг ҳаёти эндиликда сақлаб қолинмоқда. Масалан, тери касаллигига мубтало бўлган кишиларнинг 95 проценти соғайиб кетмоқда. Лаблари рак касалига учраганларнинг 90 процентдан кўпроғи тузалмоқда. Шу сабабли, тамакини трубка орқали чекишдан эндиликда қўрқмайдиган бўлиб қолишди, лекин сигарет чекиш камаймоқда, чунки ўпка раки касалига йўлиқишдан ўзларини сақламоқда. Касалликнинг бошқа формаларини даволашдаги қийинчиликлар ҳам камайиб бормоқда. Профилактика методлари ҳам такомиллашиб боради, деб ўйлайман, чунки эпидемиология масалаларини ўрганиш негизида кўп нарсалар равшанлашиб бормоқда.

СССРда бу соҳада қандай муваффақиятларга эришилганлигини қисқача гапириб ўтадиган бўлсак, у ҳолда шу нарсани айтиш мумкинки, биз ҳозир назарий хулосалар рак проблемасини ўрганишни олға силжитишга умид боғлашга ёрдам берадиган босқичда турибмиз. Фақат Совет Иттифоқидагина эмас, шу билан бирга, бошқа мамлакатларда ҳам жуда кўп асарлар босилиб чиқди. Бу ишларнинг ҳаммаси жуда қисқа давр ичида қилинганлигини айтиб ўтмоқ керак. Маълумки, шиш пайдо қилувчи биринчи вирус бундан 50 йил муқаддам очилган, канцероген моддалар химияси 30 йил муқаддам вужудга келган, радиоактив изотоплар 30 йил аввал пайдо бўлган эди. Ҳозирги вақтда биз жуда кўп шуғулланаётган химик препаратлар бори-йўғи сал кам 20 ёшга кирди. Аслини олганда, мазкур проблема бизнинг авлодимиз ҳаёти давомида ҳал қилинмоқда. Шу сабабдан, айни бизнинг давримизда ҳали яна бир талай ишлар қилинади, деб умид қилиш мумкин.

Пировардида шу нарсани уқтириб айтмоқчиманки, рак касалликларини комплекс равишда даволашга — хирургия, нурлатиш ва дори-дармонлар билан даволаш методларига жуда катта аҳамият бермоқдамиз.

* * *

А. Л. МЯСНИКОВ

Терапия институтининг директори, СССР Медицина фанлари академиясининг ҳақиқий аъзоси.

Терапия институти асосан уч касалликни гипертония, атеросклероз ва миокард инфарктини тадқиқ қилиш билан шуғулланмоқда. Касалликларга қарши курашишни ўрганмоқ учун унинг табиатини билиб олмоқ керак. Шу сабабли, касалликларнинг келиб чиқиш сабабларини ўрганишнинг аҳамияти катта.

Совет терапевтлари гипертония касаллигининг нейроген назариясини кашф қилишди. Бу назария экспериментал ва эпидемиология жиҳатидан исбот этилди. Лоақал қуйидаги мисолларни айтиб ўтайлик. Телеграф ва телефон станцияларининг ходимлари ҳатто жуда ёш бўлсалар ҳам, жуда жадал ишлашлари оқибатида бошқаларга қараганда уч баравар кўп гипертония касалига чалинмоқдалар. Инженерлар, артистлар, врачлар жисмоний меҳнат аҳилларига қараганда, гипертония билан кўпроқ оғрийдилар.

Атеросклерозга келганда, бу касаллик гипертония билан яқиндан боғланган бўлиб, бу ҳар иккала касалликнинг сабаби бир хил. Лекин атеросклерознинг қўшимча бир сабаби ҳам бор, бу — метаболизмнинг бузилиши, жирлар ва холестерин алмашувининг издан чиқишидир. Лекин атеросклероз норационал овқатланиш ёки овқатдаги холестериннинг инсон организмига тўғридан-тўғри таъсири натижасида келиб чиқади, деб соддагина ўйлаш ярамайди. Инсон организми мураккаб ва жуда мукаммал организмдир, шу сабабли инсон организми баъзи кишилар ўйлаганидек, овқатланиш факторларининг таъсирига осонгина тобе бўлавермайди.

Биз шу нарсани аниқлашга муваффақ бўлдикки, атеросклероз гарчи жирлар ва холестерин рационидаги бирмунча ортиқчалик бу касалликнинг ривожланишига ёрдам берса ҳам, лекин овқатдаги моддаларнинг бевосита таъсиридан келиб чиқмайди.

Шундай шароитлар ҳам бўладики, унда кўп жир истеъмол қилинишига қарамай, атеросклероз касалига учралмайди. Аҳолиси кўпроқ чорва жирлари ва оқсиллари билан тамаддиқ қиладиган Монголияда одамларнинг қонида холестериннинг кескин кўпайиб кетиши ва атеросклероз касаллигига чалиниш ҳоллари учрамайди. Улан-Баторда меокард инфаркти Европадагига қараганда 10—20 баравар кам қайд қилинмоқда.

Яқинда Италия олими Лапичерелло Шарқий Саҳройи Кабир чўпонлари ҳақидаги тадқиқотни тақдим этди. Бу райондаги чўпонлар жуда ёғлик овқат истеъмол қилишса ҳам, миокард инфаркти билан оғришмайди.

Биз атеросклероз касаллиги иннервацион бузилишларига боғлиқ деган фикрга тобора кўпроқ ишонч ҳосил қилмоқдамиз. Агар индокрин фактори таъсири остида атеросклероз касалига чалиниш хотин-қизларга нисбатан эркакларда кўпроқ учраса, илмий ходим бўлган хотин-қизлар ҳам эркаклар сингари шу касалга йўлиқишини яқинда биз исбот қилдик. Жисмоний меҳнат билан шуғулланувчи кишилар ақлий меҳнат кишиларига қараганда касалликларга камроқ чалинадилар. Совет клиника фани бу касалликнинг ҳар иккаласи — гипертония ҳам, атеросклероз ҳам жуда зўриқиб ишлаш оқибатидир, деган хулосага келмоқда. Нерв системаси жуда зўриқиб ишлайдиган кишиларнинг ҳаммаси ҳам бу касалликларга чалинавермайди, албатта. Бунда наслий фактор ҳам катта роль ўйнайди.

Инфарктни даволашдаги муваффақиятларга беморларни касалхонага барвақт жойлаштириш туфайли, шунингдек қон ивишини камайтирувчи воситалар ёрдамида эришилди.

А. А. ПОКРОВСКИЙ

СССР Медицина фанлари академиясининг корреспондент аъзоси, овқатланиш институтининг директори

Кейинги вақтларда овқатланиш тўғрисидаги фан биология билимларининг аниқ негизларига тобора кўпроқ таяниб бормоқда. Ҳозирги вақтда овқатланиш тўғрисидаги фанни фан деб атаб, унга таъриф берадиган бўлсак, аввало, овқатланиш меёри қонунига тўхталиб ўтмоқ керак. Одамнинг кундалик рационига етарли миқдорда қатъий белгилаб қўйилган озиқ-овқат моддалари кириб турган тақдирдагина у узоқ вақтгача ўзини соғлом деб ҳис қила олади ва ишга яроқли бўлади.

Овқатланиш тўғрисидаги фан ҳисобида мана шундай озиқ-овқат моддаларидан 60 тадан кўпроғи бор. Озиқ-овқат маҳсулотларининг у ёки бу тури етишмай қолса ёки меёридан ошиб кетса, инсон саломатлигининг қай аҳволдалигидан қатъий назар, семириб кетиш, ёғ босиш, гиповитаминоз, подагра сингари касалликларга олиб боради.

Айрим мисолларни айтиб ўтаман. Сўнгги вақтларда бизнинг клиникамизда ва биохимия лабораториясида ўтказилган тадқиқотлар (биз бу лабораторияда жуда семиз, ўртача ва ориқ кишиларнинг жир тўқимасидаги фермент системаларини ўрганмоқдамиз) бизни қизиқарли хулосага олиб келмоқда. Маълум бўлишича, бу тўқималардаги жирни ҳазм қилиш ва уни синтездан ўтказиш системаларининг активлиги бир-биридан кескин фарқ қилар экан. Лекин одамнинг иш қобилиятини кескин камайтирадиган ва умрини қисқартирадиган «ёғ тўпланиш фожиаси» кўпинча овқатланишнинг меёр системаси нотўғри бўлишидан бошланади.

Биз ўз тадқиқотларимизни практика билан чамбарчас боғлаб олиб бормоқдамиз. Бизнинг тавсияларимиз одамларнинг овқатдаги керакли моддаларни лозим бўлган меёрда олиб туришига қаратилган. Бунинг учун, жумладан, нонга танқис бўлган аминокислоталар-лизин ва треонинни қўшмоқ керак. Шундай қилинганда нон тўйимлилик жиҳатидан гўштга яқинлашиб қолади. Биз Бутуниттифоқ дон институтининг олимлари билан биргаликда фойдали моддаларнинг жуда керакли комбинацияси бўлган крупанинг махсус турини ҳосил қилдик. Шу йўл билан биз табиий маҳсулотларнинг камчилигини тузатишга, уларни яхши ҳазм бўладиган қилишга интилмоқдамиз.

Англия матбуотида яқинда профессор Жон Юдкиннинг «Қанднинг зарари тўғрисида» деган ахбороти пайдо бўлди. Бу профессор: қанд холестериннинг таркиб топишида қатнашиши сабабли, жуда катта зарар келтириши мумкин, деган фикрни айтибди. Ҳақиқатан ҳам шундайми? Мен шу нарсани айтиб қўяйки, бундан буён ҳам қандни истеъмол қила бериш керак. Лекин муайян миқдорда — кунига 80-100 грамм (бунда озиқ-овқат маҳсулотлари таркибидаги бутун қанд-шакар кўзда тутилади) истеъмол қилиш керак. Қанд керакли ва фойдали маҳсулотдир, лекин у кунига 200 грамм ва ундан кўпроқ миқдорда истеъмол қилинса, бу ҳол ҳақиқатан ҳам муайян меёрда овқатланишдан иборат асосий принципни издан чиқариб юборади. Фан эса ана шу принципларга риоя қилишни талаб этади.

(ТАСС).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

ЎРИНСИЗ ГИНА

Звенода эрта тонгдан иш қизиб кетди. Азаматлар кеча йўл чеккалари ва уватларни текислаб, кафтдек қилиб қўйишган эди. Бугун ариқ-зовурларни сув равон оқадиган қилиб тозалашяпти. Ҳамма далада, ҳар ким ўзига топширилган ишни сидқидил бажариш учун тер тўкиб меҳнат қилмоқда. Лекин звено бошлиғи Одил ака ҳар томонга кўз югуртирса ҳам улар орасидан бир кишини топа олмади. Кўнгли яна ранжиди унинг. Ахир бу қанақаси бўлди, кўпни кўрган коммунист, тажрибали деҳқон деб ким айтади уни. Бирон кун ёлчитиб ишламадия. Ёки... у кўнглидаги чигални ечмоқ учун колхозчиларга юзланди:

— Бугун ҳам келмадими? Нима бўлдийкин, а?

— У кишидан умид қилмай қўяқолинг, — деди бир колхозчи, — мен эрталаб келаётиб Содиқ ака звеносида учратган эдим.

— Содиқ ака кўнгилчан эмасми, бошини айлантириб, ундан ҳам пича ер ундириб, экин экишни мўлжал қилиб юрганмиш, — деди яна бир колхозчи.

— Шунақами, — деди Одил ака хафа бўлиб, — бундан чиқдики, бизни лақиллатмоқчи экан-да. Бас энди, шунча сийлаганимиз етар...

Хўш, Одил ака ва колхозчилар кимдан ўпкаланишяпти?

Коммунист Сотқинбой Мансуров бир вақтлари донг чиқарган пахтакор эди. Колхозда бирнеча йил бригадир, ҳосилот советининг раиси бўлиб ҳам ишлаган. Меҳнатсеварлиги, уддабурролиги, тажрибаси билан кўпчиликнинг ҳурматини қозонган, колхоз бўйича ҳар гектар ердан 30—32 центнердан пахта етиштирилишига муносиб ҳисса ҳам қўшган.

Лекин вақти келиб, ҳосилот советининг раиси штати колхоз учун ортиқча бўлиб қолди. Шундан буён Сотқинбой тўнини тескари кийиб олди. Шахсий мулкини кўпайтиришга берилиб, жамоат ишларига қатнашмайдиган бўлиб қолди. У фақат ўз томорқасига зўр беради. Бу ҳам майли-я, колхоздаги баъзибир звено бошлиқларининг лақмалигидан фойдаланиб, қўшимча ер ундириб, экин экадиган бўлиб қолди. Сиз уни қачон қидирманг, ўзининг шахсий томорқасида ишлаётганини кўрасиз. Хоҳласа далага чиқади, хоҳламаса йўқ. Чиққанида ҳам хўжакўрсин учун ишлаб қайтади. Шунинг учун ҳам у ўтган йили меҳнат минимумини бажармади. Бу йил ҳам дала ишларига жуда кам қатнашмоқда. Сотқинбой аканинг бу хатти-ҳаракатлари тенгқурларини ранжитмасдан қўймади, албатта. Улар бирнеча бор Мансуровни ўртага олиб насиҳат қилишди: колхоз туздик — бахт топдик, шундай экан, аввал элга манфаатинг тегсин, сенинг қилмишларинг эса коммунистга хос эмас. Бу йўлингдан қайт, деб айтишди. Лекин у тенгқурларининг дўстона танқидларига лоқайд қаради, ўзининг илгариги хизматларини пеш қилиб ўринсиз гина қилди.

— Сенларнинг ишинг бўлмасин, — деди у, — вақтида биз ҳам хўп хизмат қилганмиз. Хизматларимнинг қадрига етишмади-ку. Энди жон қуйдириб нима қилдим...

Бу ўринда шуни айтиш кераки, колхоз правлениеси ва айниқса, партия ташкилоти коммунист Сотқинбой Мансуровга таъсир чорасини ўтказолмаяпти. Тўғри, Мансуровнинг хатти-ҳаракати колхоз партия бюросида муҳокама қилиниб, унга виговор берилган, хайфсан эълон қилинган. Лекин колхоз партия ташкилоти олиб бориши лозим бўлган тарбиявий-сиёсий ишларнинг моҳияти фақат виговор бериш билан белгиланмайди-ку!

Масаланинг ана шу томони ҳам кўпчиликни, коммунистларни ўйлантириб қўйди. Шу туфайли улар Сотқинбой Мансуров билан узил-кесил ва очиқчасига гаплашиб олиш учун сўнгги марта йиғилишга тўпланишди.

Биринчи бўлиб 77 ёшли коммунист Илёс ота Искандаров сўз олди.

— Сотқинбой, — деди босиқ овоз билан ота, — сиз менинг ўғлим тенгисиз. Ахир кишида озгина бўлса ҳам инсоф ва диёнат бўлиши керак. Мана мен ишламасдан уйда болачақаларимнинг роҳатини кўриб ўтирсам бўлади. Хамма нарса етарли. Лекин, далага чиқиб меҳнат қилмасам туролмайман. Ахир белимда қувватим, ғайратим бор. Шундай бўлгандан кейин ишламай ўтиришдан менга нима фойда. Озгина бўлса ҳам элга нафим тегса дейман. Сизни қаранг, гавдангиздан куч ёғилиб турибди, тоғни урсангиз талқон қилясиз-а.

Коммунистлардан Лочин Кинадзе, Абдураим Калонов ва бошқа ўртоқлар ҳам сўзга чиқиб Мансуровга роса танбеҳ беришди.

Афсуски, шунда ҳам у пинагини бузмас, отдан тушса ҳам эгардан тушгиси келмасди. У уялмай-нетмай «мен қачонгача оғир иш қилиб юраман, ўзларингиз мени чақириб биронта дурустроқ ва енгилроқ иш бермадиларингиз-ку» деб таъна қилмоқчи бўлди.

Шунда коммунистлардан кимдир ўтган йилги бўлиб ўтган воқеани эсга солди. Гап шундаки, ўтган йили Мансуровнинг ихтиёрига бир неча колхозчини топшириб, ариқ қазувчиларга бригадир бўлинг дейишган эди. Лекин Сотқинбой одамлар билан умумий тил топа олмади. Қўрслик қилиб, ҳамманинг энсасини қотирди. Шундан кейин колхозчилар у билан ишлашдан бош тортиб, кетиб қолишди.

Сотқинбой бу гапларни эшитди-ю, лом-мим деёлмай бошини қуйи солганича жим бўлиб қолди.

Коммунистлар бу гал ҳам саҳийлик қилишди. Сотқинбой акага, энди сизга охирги марта огоҳлантириш берилади, уч-тўрт кун ичида жамоат ишида қатнашиб, меҳнатда ўзингизни кўрсатинг, бўлмаса оқибати ёмон бўлади, дангаса, ишёқмас кишиларнинг партия сафида бирон кун ҳам қолиши мумкин эмас, деб айтишди. Мансуров ишончларингизни оқлайман деб ваъда берди.

Куни кеча биз Мансуров билан учрашиб қолдик. Лекин афсуски, у ҳали ҳам тегишли хулоса чиқариб олмабди. Колхоз правлениеси ва партия ташкилотидан «менга дурустроқ ва енгил иш беришмаяпти» деб гина қилиб юрибди.

Ўртоқ Мансуров, сиз бутунлай ноҳақсиз! Ахир мамлакатимизда коммунистик мўл-кўлчиликни вужудга келтириш учун ҳамма бир ёқадан бош чиқариб меҳнат қилаётган бир пайтда, коммунист учун партия топширадиган ишнинг катта-кичиги бўлмайди-ку. Наҳотки сиз буни тушунмасангиз.

Т. ЙЎЛДОШЕВ,
Н. РИХСИЕВ.

Ўрта Чирчиқ районидаги «Партия XXII съезди» колхози.

ФОТОЛАВҲАЛАР

Янгийўлдаги «Халқобод» комбинатида маккажўхори экиш қизғин боряпти. Суратда: хўжаликда маккажўхори экиш пайти.

Қ. РОЗИҚОВ фотоси,
(ЎзТАГ фотохроникаси).

<> <>

Орджоникидзе районидаги 21-техника билим юрти қишлоқ хўжалигимиз учун кўплаб тажрибали кадрлар тайёрлаб чиқармоқда. Суратда (чапдан): ўқувчилардан А. Пирманов, Б. Усмонов ва Х. Алимов ўртоқлар амалий машғулот пайтида автомобилнинг двигателини ўрганишмоқда.

В. СИРОТКИН ва
И. ГЛАУБЕРЗОН фотоси.

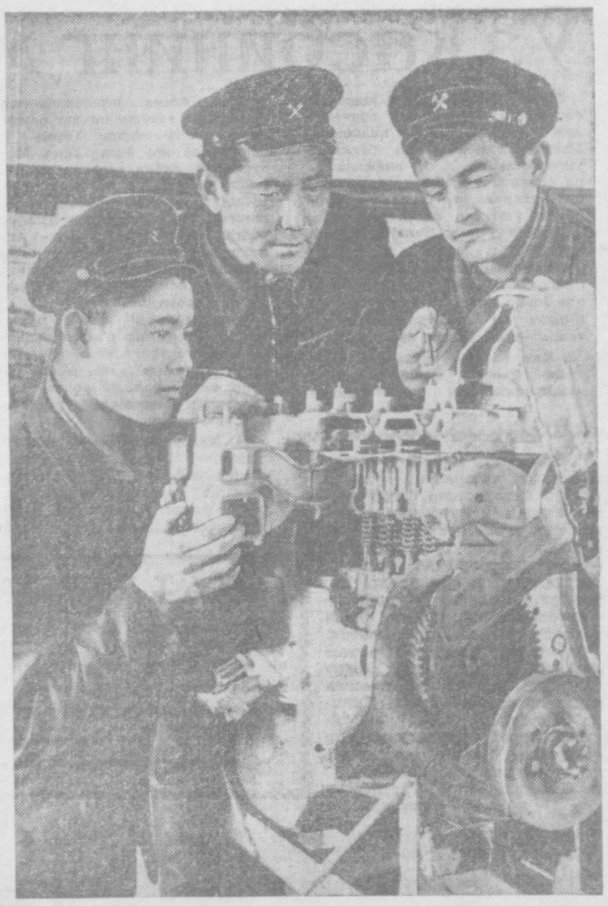

ПИЛЛАЧИЛАР БУРЧИ

Ўтган йили область пиллачилари ипак қурти боқишда баракали меҳнат қилдилар. Натижада қабул пунктларига 1200 ўрнига 1279 тонна пилла етказиб берилиб, давлат плани 106,6 процент қилиб бажарилди.

Пиллачилик билан шуғулланаётган областимиздаги 149 хўжаликдан 103 таси ўз зиммасига олган социалистик мажбуриятини муваффақиятли бажарди. Калинин районидаги «Коммунизм», Калинин номли, Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон», Янгийўл районидаги «Шарқ юлдузи», Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел», «Правда», Свердлов номли, Карл Маркс номли, Бўка районидаги «Ленинобод», «Ленин йўли», Оққўрғон районидаги Куйбишев номли, Свердлов номли, Энгельс номли ва бошқа кўпгина колхозлар ҳар қути уруғдан 70 килограммдан 80 килограммгача пилла ҳосили олиб, юқори кўрсаткичга эришдилар.

Баҳорги қурт боқишни намунали ташкил этиб, ҳар қути уруғдан 80-90, ҳатто 100 килограммга етказиб пилла етиштирган илғор звенолар областимизнинг деярлик ҳамма районида бор.

Лекин шуни айтиш керакки, ҳали биз пилла етиштиришни кўпайтиришда мавжуд имкониятлардан тўла фойдаланмаяпмиз. Кўпинча ички резервлардан фойдаланиш унитилиб юборилмоқда. Шу сабабли ҳам суғориладиган ҳар 100 гектар ер ҳисобига пилла етиштириш жиҳатидан областимиз бошқа областларга нисбатан анча орқада.

Колхоз ва совхозларда пиллачиликнинг озуқа базасини кенгайтириш ва унинг ҳосилдорлигини ошириш шу кунлардаги кечиктириб бўлмайдиган муҳим ишларимиздан биридир. Буни тушунган хўжаликларнинг раҳбарлари тут кўчатини кўпайтиришга доимо эътибор беришмоқда. Йилдан-йилга тутзорларни кўпайтириб, қурт боқишни намунали йўлга қўймоқдалар. Бу соҳада Янгийўлда анчагина кўзга кўринарли ишлар қилинаяпти. Район хўжаликлари йилдан-йилга тутзорларни кўпайтирмоқдалар. Шу кунга қадар бу ерда 255 гектар майдон тутзорга айлантирилди. Ариқ ёқаларига эса 567 минг дона тут кўчатлари ўтқазилди. Мавжуд 2.212 гектар тутзор яхши парвариш қилинмоқда. Пиллачилар тутзорларнинг ён атрофларини ҳайдаб бўшатишяпти, маҳаллий ва минерал ўғитлар ташиб чиқариб, тутбарги ҳосилдорлигини оширишга замин тайёрлашяпти.

Лекин бу муҳим иш ҳамма ерда ҳам яхши кетаётир деб бўлмайди. Айрим жойларда пиллачиликни ривожлантириш соҳасида сансалорликка йўл қўйилмоқда. Бундай аҳволни Ўрта Чирчиқдаги бир қатор колхозларда кўриш мумкин. Районда тутзорлар ташкил этиш ўзи бўларчиликка ташлаб қўйилган. Бу ерда тутзорларни кўпайтириш, ариқ ёнларига қўшимча кўчатлар экиш юзасидан берилган топшириқ ой сайин бажарилмаяпти. Ленин номли колхознинг раиси ўртоқ И. Исоқжонов доимо тутчиликни ривожлантириш ҳақида гап юритади. Амалда эса кўзга кўринарли ҳеч иш қилмайди. Колхозда бу йил план бўйича 10 гектар ер тутзорга айлантирилиши, бундан ташқари 12 минг дона кўчат келтирилиб, катта ва кичик ариқлар ёнларига ўтқазилиши керак эди. Аммо бу топшириқ ҳалигача амалга оширилгани йўқ. Тут кўчати учун ажратилган пул ҳам тегишли ташкилотлар адресига юборилмаган.

Охунбобоев номли колхозда ҳам тут кўчатларини ташиб келтириш ва уларни ўтказишга тўла киришилмаган. Бу ерда 3 гектар ер тутзорга айлантирилиб, 10 минг дона кўчат келтирилиши зарур эди. Аммо вақт эрта деган баҳона билан ҳалигача бу кўчатларнинг бирон донаси ҳам келтирилмаган. Колхозда мавжуд тутзорларни парвариш қилиш ҳам қониқарсиз аҳволда. Райондаги «Северный маяк», «Полярная звезда» колхозлари, Киров номли совхознинг раҳбарлари ҳам кўчат ўтказишни орқага чўзиб юбормоқдалар.

Энди баҳорги ипак қурти боқишга кўрилаётган тайёргарлик ҳақида ҳам тўхталиб ўтишга тўғри келади.

Областимизнинг бир қатор колхоз ва совхозларида баҳорги қурт боқишга тайёргарлик кўриш ишлари анча уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. Областнинг колхоз ва совхозларида шу кунга қадар қурт боқувчи 6 минг звено ва 219 та пиллачилик бригадаси ташкил этилди. 190 инкубистлар, 35 та дарахт пайвандчилар ва пилланинг сортини аниқловчи 52 мутахассис махсус курсларда қайта ўқитилди. Улар семинарларда билим ва иш малакаларини оширдилар.

Баҳорги пилла қурти боқишга айниқса, Оққўрғон, Бўка, Калинин районларида тайёргарлик ишлари яхши кетяпти. Бу ерларда қурт боқувчи звенолар асосан тузилиб бўлинди. Ипак қуртини жонлантириш учун инкубаториялар ажратилди ва бинолар ремонт қилиб қўйилди. Бўка районида 3.500 қути қурт боқиш учун бинолар ажратилиб қўйилди. Оққўрғон районида бу йил 2.347 қути қурт боқилади. Ҳозир қуртхоналарнинг ҳаммаси тахт қилиб қўйилди. Юқори Чирчиқ районидаги кўпгина колхозларда қуртхоналар тайёрлаш билан бир қаторда уларни иситишга қаратилган тадбирлар кўрилмоқда. Кўплаб миқдорда ёқилғи жамғариляпти.

Аммо ҳалигача бу соҳада ҳам камчиликларга эгамиз. Бир қатор район, колхоз, совхозларда баҳорги қурт боқишга тайёргарлик кўриш ҳар тарафлама кучайтириб юборилмаган. Звенолар ташкил қилиш, уларни тажрибали кадрлар билан мустаҳкамлаш кўнгилдагидек эмас. Бинолар ажратиш, ремонт қилиш, оқлаш, дезинфекция қилиш ишлари оммавий равишда бошлаб юборилмаган. Бундай ачинарли аҳволни Бекобод районидаги кўпгина колхоз ва совхозларда кўриш мумкин.

Районда қурт боқувчи звеноларни тузиш ва звено аъзоларини ўқитиш топшириғи энди бор-йўғи 33 процент бажарилганлигига қандай баҳо бериш мумкин. Районда 1850 қути қурт боқиш учун жой ажратилиши керак эди. Лекин энди 1.642 қути қурт сиғадиган бино тайёрланди холос. Бу ерда қуртхоналарни ёқилғи билан таъминлаш масаласида ҳалигача ҳеч қандай иш қилингани йўқ. 420 тонна кўмир тайёрланиши керак. Лекин бу ишга ҳам ҳали киришилмаган. Район бош пиллахонасининг мудири ўртоқ С. Эрматов жойларда ишни уюшқоқлик билан ташкил қилишда етарлик талабчанлик кўрсатмаяпти.

Шу кунларда областимиз пиллачилари олдида катта вазифалар турипти. Биз бу йил ички имкониятлардан янада кўпроқ фойдаланиб пилла ҳосилини ҳарқачонгидан ҳам оширишимиз керак. Ҳар қути уруғдан 52 килограммдан пилла етиштириб давлатга камида 1.251 тонна пилла сотишимиз керак. Зиммамизга олган улуғвор вазифани бажариш учун илғорлар тажрибасидан кўпроқ ўрганайлик. Тут кўчати ўтқазишни ва баҳорги пилла қурти боқишга тайёргарликни ҳар тарафлама пухта ташкил этайлик.

Ғ. ВАҲОБОВ,
область пиллачилик бошқармасининг агрономи.

БЕДА ВА АРПА ГУРКИРАБ ЎСАЯПТИ

«Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг деҳқонлари кўклам экиш кампаниясига пухта тайёргарлик кўришиб, дастлабки катта ғалабани қўлга киритдилар. Улар Оққўрғон районида биринчилар қатори беда экишга киришган эдилар. Беда экиш уюшқоқлик билан ташкил этилди. Натижада 3590 гектар ерга уруғ ташланди. Ишчилар беда уруғини арпа билан аралаштирган ҳолда экдилар.

Ҳозир барвақт экилган 1—2—3-бўлимлардаги беда ва арпа майсаси гуркираб ўсяпти.

М. ҒАНИЕВ.

АТИР ГУЛЛАРНИ КЎПАЙТИРИНГ

Гулчиларга маслаҳат

<>

Гул — зийнат, инсон ҳаётининг безаги. Ошиқлар пок муҳаббатининг рамзи. Шу жиҳатдан олганда атиргуллар гулларнинг энг сараси ҳисобланади.

Гулчиликни ривожлантиришга бизда катта эътибор берилади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг 1960 йилги «Республикамиз шаҳар ва қишлоқларини кўкаламзорлаштириш ва гулчиликни ривожлантириш тадбирлари» тўғрисидаги қарори фикримизнинг далилидир. Ана шу қарорни изчиллик билан амалга ошириб келаётган Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ботаника боғи коллективи шаҳар кўкаламзорлаш хўжалигига атиргул, сирен, лола, георгин, картошка гул ва бошқа жуда кўп хил гуллар етказиб берояпти. Кейинги йилларда шаҳар ва қишлоқларимизни кўкаламзорлаштиришда салмоқли ишлар қилинди. Тошкент гулчилик хўжалигининг иши анча яхшиланди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ботаника боғи 1937 йилдан бошлаб атиргул навларини ўрганишга киришди. Тез вақт ичида ҳамма қитъалардан 100 дан ортиқ атиргул нави тўпланиб, узоқ кузатиш ишлари олиб борилди. Кузатишлар натижасида бошқа мамлакатлардан келтирилган гулларнинг 50 га яқин нави бизнинг иқлим шароитимизда яхши ўсиб гуллаши аниқланди.

Ботаника боғи коллективи атиргул навларини кузатиш билан чекланиб қолмай, янги навлар яратиш устида ҳам самарали иш олиб борди. Натижада атиргулнинг янги тўрт нави яратилди.

Сеянец-1 атиргули майда, тўп-тўп бўлиб, кеч кузгача очилаверади. Гулнинг ранги тўқ пушти. Сеянец-8 атиргули кўп очилади. Гули йирик, пушти ранг, олтинсимон товланади. Гултожи барглари ялтироқ, қаттиқ бўлади.

Лариса атиргули П. К. Озолин томонидан Фрейбунг-II ва Колумбия атиргул навларини чатиштиришдан ҳосил қилинган. У кўп очилади, гули ҳушбўй. Ранги оч пушти-сариғ.

Кичик Лариса атиргули нави ҳам Фрейбунг-II билан Колумбия атиргулини чатиштиришдан ҳосил қилинган. Ҳиди ёқимли, гули тўқ пушти ранг.

Атиргуллар қаламча, пархиш ва пайвандлаш йўли билан кўпайтирилади. Энг оддий ва осон йўли пайвандлаш йўли билан кўпайтиришдир. Наъматакни қаламча йўли билан тез кўпайтириш мумкин. Атиргулда эса қаламчаларнинг 50 процентигина кўкаради. Шунинг учун атиргулларни наъматакка улаб кўпайтириш анча қўл келади. Бунда керакли атиргул навининг бир дона куртаги (кўзи) пайвандтакка (наъматакка) уланади.

Пайвандлашни асосан йилнинг икки мавсумида — баҳорда ва эрта куз маҳали амалга ошириш мумкин. Баҳорда, апрель, май ойида уйғонган куртак пайванд қилинади. Кузда августнинг охири сентябрь ичида уйғонмаган куртак пайванд қилинади. Уйғонган куртак совуққа чидамсиз бўлади. Шунинг учун баҳорда гул пайванд қилганда эҳтиёт чорасини ҳам кўриш керак бўлади.

Пайвандни бошлашга бир ҳафта вақт қолганда пайвандтаг ва пайванд учун куртак олинадиган атиргуллар майдони қондириб суғорилади. Суғориш натижасида гул кўчатлари танасида кўп сув тўпланади. Пайвандтаг пўстлоғи танадан эркин ажралади. Бу уланган куртакнинг тез ва яхши тутиб кетишига имкон беради. Пайвандтаг пўстлоғи «Т» ҳарфи шаклида кесилади ва пўстлоқ бироз арчилади. Сўнг танланган атиргулнинг куртаги кесиб олиниб, кесилган ерга ўрнатилади. Улаб бўлингач, куртак ўрнатилган ер чипта ёки пишиқ материал билан боғлаб қўйилади. Пайвандлашда асосан уч иш бажарилади. Пайванд қилинадиган наъматак (пайвандтаг)нинг илдиз бўғзи теша билан очилади. Уланадиган атиргулнинг куртаги пичоқ билан кесиб олиниб, пайвандтагга ўрнатилади. Сўнг пайванд қилинган жой чипта билан боғланиб, устига тупроқ тортиб қўйилади. Куртак танланган атиргулнинг бир йиллик пишган ёш навдасидан олинади.

Уланган пайвандлар 10-15 кун ичида кўкаради. Тутган куртак бўртиб, уланган ерининг пастроғида кўк пўстлоқ ҳосил бўлади. Кузда уланган гулни тупроқдан кўра қипиқ билан ёпиб қўйиш мақсадга мувофиқроқ. Чунки, тупроқ билан ёпилганда баҳорда тупроқни очиш вақтида пайванд шикастланиши мумкин. Куртак тутиб кетгач, наъматакнинг ортиқча бачки шохлари тиканак қолдирмай кесиб ташланади. Уланган куртак яхши кузатиб, қараб борилса, шу йилиёқ ёзга бориб гулга киради.

Наъматакка қуйидаги атиргул навларини улаб кўпайтириш мумкин: Президент Герберт Гуве, Слава Миру, Луна, Колумбия, Талисман, Мадам баттерфляй атиргуллари. Бу атиргуллар ҳидли, қизил, сариғ ва оқпушти рангларда очилади.

Атиргулнинг янги навларини яратиш ва уларни кўпайтиришда наъматак асосий пайвандтаг сифатида катта роль ўйнайди. Шу жиҳатдан олганда наъматак кўчатларини унинг уруғидан ўстириш мақсадга мувофиқдир. Наъматак июль ойларида пишади. Мевасининг ранги оч қизил бўлади. Унинг уруғи мевасидан 20-25 кун илгари етилади. Шу вақтда унинг мевасини териб олиб уруғ тайёрлаш лозим. Пишиб кетган наъматак мевасининг уруғи қийин унади.

Териб олинган наъматак меваси экилгунга қадар нам қумга кўмиб қўйилади. Қумдан нам қочмаслиги учун унга вақти-вақти билан сув сепиб турилади. Октябрь ёки ноябрь ойининг бошларида гўнгланган ерга пол олиб уруғ сепилади. Сепилган уруғ очилиб қолмаслиги учун усти 2-3 сантиметр қалинликда тупроқ, гўнг, ёхуд кузак япроқлари билан ёпилади. Ернинг намлигига қараб гулчелакда сув қуйиб турилади. Эрта баҳор яъни март ойларида наъматак уруғлари майса бўлиб униб чиқади.

Уруғ сепилган ердан доим хабардор бўлиб туриш керак. Чунки, чумоли ва бошқа ҳашаротлар уруғни ташиб кетиши мумкин. Чунончи, уруғ сепилган полларга ювинди тўкилишига, ўт босиб кетишига йўл қўймаслик керак. Уруғ ўсиб икки-уч чин барг чиқаргач, махсус тайёрланган жўякларга расад қилинади. Ёш ниҳол тутиб олгунча тагидан сув аритилмайди. Кўчат ривожланиб 7-8 сантиметрга етгач, атрофи теша билан майдалаб чопилади. Орадан 4-5 кун ўтгач, жўяк қайтадан олинади. Бир сўтих ер ҳисобига 3 килограммдан селитра ёки 50 килограммдан гўнг солиб суғорилади. Шу тариқа наъматак кўчатлари 4-5 марта суғорилади, озиқлантирилади.

Кўчат яхши тутиб кетгач, улар пайванд учун тайёрланади. Пайванд қилинадиган кўчат (наъматак) танасининг диаметри бир сантиметрдан ёки қалам йўғонлигидан ингичка бўлмаслиги керак. Акс ҳолда ингичка новдага пайванд қилиш қийин бўлади. Пайванд қилинмаган наъматак ўз-ўзидан қолиб кетаверади. Иккинчи ва ундан кейинги йиллари ҳам пайванд қилинмайди. Чунки у қариб, пўстлоғи дағаллашиб қолади.

Гул кўчатларига шира тушса дарҳол уларни олтин гугурт кукунига, 10 процентли дуст аралаштириб оз миқдорда чанглаш тавсия этилади.

Ҳурматли гул шинавандалари, гулларнинг сархили—атиргулларни кўпайтиришга ўз ҳиссангизни қўшинг. Янги-янги манзарали, ёқимли ҳид берувчи гул навларини яратингиз. Шаҳар-қишлоқларимиз, ҳовли-жойларимизни гулга буркайлик!

Ш. ҲОШИМОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ботаника боғининг илмий ходими.

КУНИГА ЎН КИЛОГРАММДАН

Ўртоқ Ким Мария етти йилдан бери сут соғувчи бўлиб ишлайди. У бу вақт ичида анча тажриба орттирди. Ўзига бириктирилган 24 бош соғин сигирни меҳр билан парвариш қилди. Вақтида овқатлантирди. Натижада сигирлардан сут соғиб олиш борган сари кўпаяверди. Бир неча йил давомида қолоқликка барҳам берилди. У ҳар бир сигирдан кўпроқ сут олишга эришди. Буни ўтган йилнинг якунларидан ҳам кўриш мумкин, ҳар бир сигирдан пландаги 2475 килограмм ўрнига 3070 килограммдан серқаймоқ сут олинди.

Моҳир сут соғувчининг бу йилги ҳаракати яна қувончли, ҳар бир сигирдан 3100 килограммдан сут соғиб олишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган. У шу кунларда ўз зиммасига олинган мажбуриятни шараф билан бажаришга ҳаракат қиляпти. Кунига ҳар бир сигирдан сут соғиб олиш ўртача ўн килограммни ташкил этмоқда, сут топшириш плани ой сайин ошириб бажарилмоқда.

Эндиликда ўртоқ Ким Мария колхознинг энг моҳир сут соғувчиларидан бири бўлиб қолди.

Е. ҚОСИМБЕКОВ,
Юқори Чирчиқ районидаги «Правда» колхози.

УСТАВ БУЗИЛМАСИН

Сўнгги вақтларда областимизнинг адвокатлари колхозлар билан алоқани анча мустаҳкамладилар. Эндиликда улар жойларга тез-тез чиқиб туришибди. Уларнинг асосий диққат-эътибори ҳисоб-китоб ишларини яхшилашда колхозларнинг бухгалтерларига яқиндан амалий ёрдам беришга қаратилган. Адвокатларимиз хўжаликлардаги дебитор қарзларни тугатишда анчагина ташкилий ишларни амалга оширмоқдалар. Улар колхозчилар ўртасида тушунтириш ишларини кенг йўлга қўйиб, бу соҳадаги камчиликларни тезроқ тугатишга муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Шуниси қувончлики, қонуншуносларимиз колхозларда бўлганларида активлар билан хўжаликнинг барча соҳалари бўйича суҳбатлар ўтказишади. Участка ва звено аъзолари ўртасида қонун-қоидалар ҳақида савол-жавоблар уюштиришади. Буларнинг ҳаммаси ижобий натижа беряпти. Эндиликда кўпгина колхозлардаги бухгалтер ва ҳисобчилар масъулият билан ишлайдиган бўлиб қолишди. Дебитор қарзларни ундириш юзасидан зарур чоралар кўриляпти. Бунинг натижасида қисқа вақт ичида областнинг жуда кўп хўжаликларида айрим кишиларнинг қўлида бўлган минг-минглаб сўм пул қарзи колхоз кассасига қайтариб олинди.

Адвокатларимизнинг бир группаси Оққўрғон районидаги хўжаликларда ҳам бўлишди. Улар партия-давлат контроли комитетига кўмаклашувчи группалар, тафтиш комиссияларининг аъзолари, ҳисобчилар билан суҳбат ўтказишди, бухгалтерия ҳужжатларини кўздан кечиришди. Бунинг натижасида анчагина дебитор қарзлар узилмаётганлиги маълум бўлди. Шундай кишилар ҳам бўлганки, улар бир колхоздан иккинчи колхозга ишга ўтганларида ҳисоб-китоб қилмай кетиб қолганлар. Қарзларини тўлашни «эсларидан чиқариб» қўйганлар.

Бундай аҳволни «Октябрь 40 йиллиги» колхозида ҳам кўриш мумкин. Колхоз аъзоларидан Икромов, Қуролов, Гулбоев, Аслонов, Йўлдошев каби ўртоқлар дала ишларида фаол қатнашмаганлар. Шунга қарамай, бухгалтерия уларга ортиқча аванс пули ёзиб берган. Натижада уларнинг ҳар бири колхоздан анча миқдорда қарздор бўлиб қолган. Адвокат ўртоқ Жабборов қарздор шахслар билан учрашиб, суҳбатлашди. Улар йўл қўйган камчиликларига иқрор бўлишди.

Бу билан адвокат кифояланиб қолмади. Қарздорларнинг қарзларини неча кун ичида узиши зарурлигини ҳам айтди. Улар рози бўлишди. Бир неча ҳафта ичида колхознинг 2856 сўм 84 тийин пули ундириб олинди.

Шуни ҳам айтиш керакки, бир қатор колхозларда маъмурий хўжалик аппаратида ишловчи раҳбар ўртоқлар ўзларининг мансабларини суиистеъмол қилиб, кўпроқ аванс пуллари олиб еб юборишган. Баъзи жойларда эса таниш-билишларга белгиланганидан ортиқча пул берилган. Бундай аҳволни шу райондаги «Гулистон» колхозида кўпроқ кўриш мумкин. Бу ерда колхоз правлениеси қишлоқ хўжалиги артели уставини бузишга йўл қўймоқда. Халқ маблағи талон-торож бўлиб кетяпти. Колхознинг раис ўринбосари ўртоқ Нурунбоев доимо ўз мансабини суиистеъмол қилиб келяпти. У турли баҳоналарни рўкач қилиб, меҳнат ҳақидан ташқари колхознинг 954 сўм пулини олиб, ўз вақтида қайтариб бермаган. Чиллаки чиллакини кўриб чумак уради, деганларидек, зоотехник ўртоқ Бўронов ҳам ана шундай ғайриқонуний ишлар билан шуғулланиб келган.

«Октябрь 40 йиллиги» колхозида ўртоқ Мухтор Раимқулов анча вақтгача раҳбарлик вазифаларида ишлаб юрди. У шу вақт ичида иш ҳақидан ташқари кассадан 3262 сўм 32 тийин пулни олиб, қайтармади. Орадан кўп ўтмай уни район ташкилотлари Калинин номли колхозга ишга юборган. Ўртоқ Раимқулов у ерда ҳам ҳалол ишламаяпти. Бу колхознинг кассасидан ҳам ўзи 845 сўм 52 тийин, хотини эса 796 сўм 67 тийин пулни ортиқча олиб еб юборишган. Энди бу қарзларни узинг, деса у ҳеч уялмай-нетмай, ҳа, ишлаяпмиз-ку, бир куни ҳисоб-китоб қилармиз, деб парвосизлик билан жавоб беради.

Юрист адвокатларимиз Калинин районидаги Свердлов номли, «Ленинизм» колхозларида бўлганларида ҳам қарздор бўлиб қолган ўндан ортиқ киши билан гаплашиб, пулни ундириб олишга эришдилар.

Шу нарса ҳам маълум бўлдики, бир қатор ташкилот ва муассасалар колхозлардан олган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари учун ўз вақтида пул тўлашни пайсалга солишяпти. Юристларимиз ана шундай ташкилот раҳбарлари номига эслатма-алоқа қоғозлари ёзишда колхозларнинг бухгалтерларига яқиндан ёрдам беришяпти.

Колхоз мулки — кўпчилик мулкидир. Уни кўз қорачиғидек сақлаш ва артель аъзоларининг ҳар бир тийин пулини тежаб-тергаб ўз ўрнида сарф этиш керак. Колхозларнинг правлениелари, бухгалтерлар ўзларига юклатилган вазифани сидқидилдан ҳалол бажармоқлари керак. Дебиторлик қарзларнинг кўпайиб кетишига ҳеч ким ҳуқуқ бермаган. Ҳар бир кишининг бажараётган ишига қараб ҳақ тўлашни кенг йўлга қўймоқ лозим. КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми ҳарбир колхозда қишлоқ хўжалик Устави бузилишларига чек қўйиш зарурлигини алоҳида уқтирди. Бунга колхоз раислари, бухгалтерлар қаттиқ риоя қилишлари керак. Ана шундагина қишлоқ хўжалик артели Уставини оғишмай турмушга татбиқ қиламиз.

Н. ЭРМАТОВ,
Тошкент область адвокатлари коллегияси президиумининг раиси.

БЕКОБОД ЧИРОЙ ОЧМОҚДА

Бекобод шаҳар Совети ижроия комитетида ҳафтада бир марта оператив кенгаш ўтказилади. Бу кенгашлар одатда жуда қисқа вақт — бир ёки бир ярим соат давом этиб, уларда шаҳар ҳаётига оид энг муҳим кундалик вазифалар белгиланади, турли хил масалалар муҳокама қилинади. Лекин бир масала — меҳнаткашлар маданий-маиший фаровонлигини ошириш масаласи шаҳар Советининг бош масаласи қилиб қўйилади.

Мана бугун ҳам оператив кенгашда шаҳарни газлаштириш бўйича шаҳар газ тармоқлари тресты бошқарувчиси ўртоқ К. Расулев ахборот берди. Кейинги икки йил мобайнида шаҳарда 24,6 километр узунликда газ тармоғи ўтказилди ва жами 58 километрга етди. Юздан ортиқ коммунал маиший корхоналар газлаштирилди. Шу йилнинг 1 февралига қадар газлаштирилган квартиралар сони 6 мингга етди. Ҳамма кўрсаткичлар бўйича ўтган йилги план ошириб бажарилди. Бироқ бу соҳада ҳали ҳал қилинмаган янги вазифалар турипти. Уй-жой кварталларидаги квартираларни газ билан иситиш яхши йўлга қўйилмаган. Патрис Лумумба номли янги кўчани газлаштириш қурувчиларнинг навбатдаги қиладиган иши бўлади.

Меҳнаткашларга маиший хизмат кўрсатишни янада яхшилаш масаласи билан доимий комиссиялар, ижроия комитет бўлимлари, депутатлар ҳам шуғулланишади. Шаҳар саноати, қурилиши ва транспорти кўпгина муваффақиятларни қўлга киритди. Маиший хизмат кўрсатиш ҳам бу соҳада улардан қолишмаяпти.

Кейинги икки йил ичида бекободликлар 10 минг квадрат метр янги уй-жой майдонига эга бўлдилар, кўп қаватли турар-жой бинолари қуриш бошлаб юборилди. Ҳозирнинг ўзидаёқ иккита тўрт қаватли уйга кишилар кўчиб кирди. Янги микрорайонлар ҳам шаҳар ҳуснини безаб турибди. Газ билан ишлайдиган катта қозон иссиқлик бера бошлади.

Оператив кенгашда келтирилган қуйидаги рақамларни ҳам эслатиб ўтишни лозим топдик. Бир йил ичида водопровод тармоғи 9 километрга узайди, аҳолига сув етказиб бериш ҳажми қарийб 400 минг кубометр ошди. Электр қуввати худди шу давр мобайнида 7 миллион киловатт-соат кўп реализация қилинди. Шаҳарда канализация тармоғи қурилиши бошланди.

Ундан ташқари шаҳардаги 70 савдо ва 28 умумий овқатланиш тармоғи қаторига 10 та магазин, 2 та кафе, ошхона қўшилди.

Шаҳардаги маиший хизмат кўрсатиш комбинати ҳам ўз хизмат доирасини анча кенгайтирди. 2 та маиший хизмат кўрсатиш уйи очилди. «Ширин» салони учун қабулхона қуриш тугалланаяпти. Моделлар кўргазма зали ҳам шаҳарликларни қабул қилишга тайёрланмоқда. Яна бир маиший хизмат кўрсатиш уйи учун уч қаватли бино қуриш ҳам мўлжаллаб қўйилди.

Хуллас, қилинган ишлар ҳам, янги вазифалар ҳам анчагина. Меҳнаткашлар ўз депутатлари билан учрашувларда бу соҳада янги таклифлар киритмоқдалар. Шаҳарнинг истиқболи порлоқ. Бекободликлар бу истиқболни ўз меҳнатлари билан яратмоқдалар.

В. ПАВЛОВА.

Ўз касбининг мафтуни

Ёшликда баъзилар инженер, баъзилар ўқитувчи ёки врач бўлиб етишишни орзу қилишади. Манзура эса, матбаачи бўлишни умид қиларди. У, ўз синфдошлари билан босмахоналарга экскурсия қилар ва келгусида матбаачи бўлиш иштиёқи билан қайтарди.

Йиллар ўтди. Манзура ўрта мактабни тамомлаб, Бирлашган нашриётнинг линотип цехига шогирд бўлиб кирди. Меҳрибон устоз Зокир Умрзоқов ёш қизга техникани — линотип машинаси «сир»ларини ўргата бошлади.

...Кенг ва ёруғ цехда ҳаёт қайнайди. Линотип машиналарининг «чиқи-чиқи»си-ю, савлат тўкиб турган босма агрегатларининг гувуллаган товуши меҳнат симфониясига жўр бўлади. Ҳамма ўз дастгоҳида иш билан банд. Манзуранинг эпчил ҳаракатлари эса киши диққатини ўзига тортмай қўймайди. Унинг кўзлари клавшинга шахмат доналари каби терилган ҳарфларни излайди. Ана-мана дегунча ҳарфлардан кишиларнинг исми, завод ва фабрикаларнинг номи — ҳамма-ҳаммаси пайдо бўлади.

Ёшлик ғайрати билан тўлибтошган комсомол аъзоси Манзура Норматованинг номи биргина линотип цехида эмас, балки бир ярим минг кишилик коллектив— Бирлашган нашриётда ҳурмат билан тилга олинади.

Ҳа, Манзура босмахона коллективининг фахри. У дастлаб «Ленин учқуни» газетасига бириктилган машинада меҳнат қилди. Бу қиздаги қобилиятни, қизиқишни сезган цех раҳбарлари уни республика газетаси — «Ҳақиқати Ўзбекистон»нинг машинасига ўтказишди.

Бирданига тожик алфавитидаги машинада ишлаб кетиш Манзурага қисман қийинлик туғдирди. Лекин ўз касбининг мафтуни бўлган кишига бу қийинчиликлар тўсиқ бўлаолмади. Қизга дугонаси Назира Ҳамромирзаалиева ҳамда редакция ходимлари яқиндан ёрдам беришди. Мана, Манзура Норматова 7 йилдан бери шу газетанинг линотипчиси бўлиб ишлаб келяпти.

— Қўл ураётган ишингни виждонан бажарсанг, марра сеники. Биз линотипчилар, ана шунга қаттиқ риоя қиламиз. Гранкаларда хатонинг кам чиқиши, тузатишларнинг тўғри терилиши ўзимизга боғлиқ. Бунинг учун цехга тушаётган оригиналларнинг тоза, бўялмаган бўлишини талаб қиламиз. Линотипчилар шу жумладан, мен ҳам грамматика қоидалари, корректорлар учун илова қилинган луғатларни ўқиб боришни, бир сўз билан айтганда, савод устида мунтазам ишлайман.

Манзура Норматова цехда коммунистик меҳнат зарбдори бўлиши билан бирга, актив жамоатчи ҳамдир. Яқинда Ленин район комсомол комитети уни Фахрий ёрлиқ билан тақдирлади.

Моҳир матбаачига янги муваффақиятлар тилаймиз!

И. АБДУЛЛАЕВ.

Тошкентдаги бадиий буюмлар фабрикаси чеварлари қўлидан чиққан маҳсулотлар фақат республикамиз, Иттифоқимиздагина эмас, балки чет элларда ҳам машҳур. Қўли гул чеварлар меҳнат қилишни ҳам, маданий хордиқ олишни ҳам ўрнига қўйишади. Фабрика бадиий ҳаваскорлари санъатлари билан ҳам ҳаммани мафтун этишяпти. Ўнгдаги суратда: ҳаваскор рақкосалар уйғур рақсини ижро этмоқда. Бадиий каштачилик цехининг смена мастери Ҳамида Шоюсупова (чапда) ва тикувчи Зарифа Ҳакимжоновалар ҳозиргина қўлдан чиққан палакни кўздан кечиришмоқда.

В. Сироткин ва И. Глауберзон фотолари.

ХАТЛАРДАН САТРЛАР

⊙ Янгийўлдаги Собир Раҳимов номли колхоз аъзолари тут кўчатини кўпайтиришга алоҳида эътибор бермоқдалар. Улар ҳозиргача 10 минг тупдан зиёд кўчат ўтқаздилар.

У. ШАРОПОВ.

⊙ Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхозида янги алоқа бўлими ишга туширилди.

М. КАНЗАФАРОВ.

⊙ Чирчиқдаги ўтга чидамли ва қийин эрийдиган металлар комбинати ёнида кийимларни тозалаш цехи иш бошлади. Шаҳарликлар бу цех хизматидан кенг кўламда фойдаланмоқдалар. **Т. УРУНОВ.**

ГУЛДАСТАЛАР ПОЁНДОЗ

Ҳозир Чилонзорда катта маданият ва истироҳат боғи ташкил этиляпти. Кўчат ва гул ўтқазиш ишлари қизғин бораяпти. Боғда кўл, чойхона ва ошхоналар ҳам бўлади. Ёзнинг иссиқ кунларида бу ерга келиб чўмилиш, қайиқларда сайр этиш мумкин.

Бундан ташқари кўчалар четига ҳам кўчатлар ўтқазиш ишлари жадал суръатлар билан олиб борилянти. Муқимий, Оқтепа, Коммунист, Братск кўчалари қайтадан реконструкция қилиниб ниҳол ва гуллар билан безанмоқда. Тошкент темир йўл вокзали атрофида ҳам кичик-кичик хиёбонлар пайдо бўлади. Бу ерда экилаётган гуллар кеч кузгача очилиб тураверади.

Қаёққа қараманг, ана шундай манзарага нигоҳингиз тушади: ҳамма кўчат экиш билан банд. Хайрли иш. Шаҳримиз бўстонга айлансин. Кўчатлар ва гулдасталар пойтахтимиз кўчаларига поёндоз бўлсин.

М. ЗАРИПОВ.

Спорт

КОЛХОЗ ФУТБОЛЧИЛАРИ СТАРТДА

Бу кунни колхозчилар ҳам, футболчилар ҳам орзиқиб кутишган эди. Колхоз футболчилари республика биринчилигида биринчи бор қатнашганларида, фахрли ўринни эгаллаганларида ишқибозлар уларни олқишлашди. Ўзбекистон чемпиони бўлишганда эса мастерлар сафида кўришни орзу қилишди. «Б» классида уч йил муваффақиятли қатнашган команданинг навбатдаги режаси ҳам, мухлисларнинг дилидагиси ҳам «А» класси бўлиб қолди.

СССР футбол федерацияси мамлакатимизда биринчи марта колхоз командасининг энг кучлилар группасида қатнашишига рухсат берди.

Мана бугун колхозда байрам. Ҳамманинг қалби ҳаяжонга тўла.

Футболчилар устозлари Чен Ир Сон, Идгай Тазетдинов, Д. Шегай ҳам, қолаберса футболчилар ҳам ҳаяжонда. Улар бугун 20 минг томошабин олдида катта синовдан ўтишади. Қўшни Свердлов номли, Димитров номли колхозлардан, Тўйтепа, Чирчиқ, Тошкентдан ишқибозлар келишади. Рақиб ҳам катта тажрибага эга. Риганинг «Даугава» футболчиларини ишқибозлар жуда яхши билишади. Шундай бўлса ҳам колхоз футболчилари ўз олдиларига мавсумни муваффақиятли бошлаш вазифасини қўйганлар.

Биринчи учрашув арафасида команда старший тренери Чен Ир Сон билан суҳбатда бўлдик. Ундан йигитларнинг кайфияти, руҳини сўрадик.

— Ҳаммаси яхши. Озгина ҳаяжонланаяпмиз, холос. Ҳечкиси йўқ. Йигитларимиз бор куч, тажриба, билимларини ишга солиш, биринчи учрашувни ғалаба билан якунлаш ниятидалар.

— Составни айтиб беролмайсизми?

— Дарвозада Гадлевский ёки Илуридзе туради. Ҳимояда А. Рем, Спиваков, Ёқубов, Кетченов, ярим ҳимояда Хусаинов, Қаҳҳоров, ҳужумда Чаплигин, Прохоров, Переверзев, Казаков ёки Хон ўйнайди.

— Колхоз футболчиларига учрашув календари бир мунча қўл келди, — дейди республика футбол федерациясининг масъул секретари ўртоқ Ю. Ҳакимов, — улар дастлабки олти учрашувни ўз майдонларида ўтказадилар. Бунда улар кўпроқ очко тўплаб олсалар, кейинги ўйинларга катта таъсир қилади.

Колхоз футболчилари 7 апрелда Таллиннинг «Динамо» командаси билан учрашадилар. 12 апрелда «Жальгирис» командаси билан бўладиган учрашув Тошкентда, «Пахтакор» стадионида ўтказилади. 16 апрелда колхоз стадионида Калинин шаҳрининг «Волга» командасини қабул қилган «Политотдел» 21 ва 25 апрелда Тошкентда «Динамо» (Ленинград) ва «Шинник» (Ярославль) командалари билан учрашади. Апрель ойидаги сўнгги ўйинни эса Олмаота «Қайрат» командаси билан ўтказади.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

ШАХМАТ ИШҚИБОЗЛАРИ УЧУН

Ўғирланган „шоҳ“

Барон Мюнхаузен:

— Менинг у ва бу дунё гражданлари билан кенг кўламда танишлигим, сиз муҳтарам ўқувчига маълум. Россиядаги дўстларим орасида Ноздревдан кейин управдомлар ичида энг хушбичими Остап Бендерни ҳурматлайман. Айтганча, турк фуқоросининг ўғлида отасининг энг яхши ҳислатлари мужассамланган. Ҳа, шундай, ё менга ишонмаяпсизми? Ундай бўлса, ушбу позицияга бир қаранг.

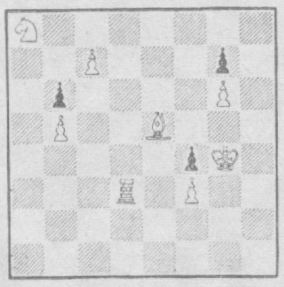

Қора шоҳ қаерда?!

Илья Ильф ва Петровнинг машҳур ҳикоясида Васюкидаги шахмат сеанси ажойиб баён қилинган. «Гроссмейстер» Остоп Бендернинг шахсекция раиси, бир кўзли шахматчининг бир руҳини ўғирлаб олгани эсингизда бўлса керак.

Бу рекорд энди чиппакка чиқди: мен билан ўйнаган ўғилчам— ўз шоҳини ўғирлаб олибди!

Эвоҳ, икки юришда мот қилишдек, менга ҳар нарсадан кўра кўпроқ лаззат бағишловчи имкониятдан маҳрум бўлдим. Гап шундаки, қора шоҳ ўғирланмасдан олдин қаерда турганлигини унутиб қўйдим, бўлмаса уни мот қилардим.

Бу масалани ечиб кўринг, сўнгра Мюнхаузеннинг жаҳонда энг ҳақ киши эканлигига ишонасиз!

М. МУҲИТДИНОВ,
СССР спорт мастери.

ЎЗБЕКИСТОН ЧЕМПИОНЛАРИ

Охунбобоев номли ёш томошабинлар театри беш кун боксчилар ихтиёрига бериб қўйилди. Бу ерда ёшлар ўртасида республика чемпиони деган номни олиш учун барча область ва Қорақалпоғистон Автоном Республикасининг вакиллари куч синашди.

Финал учрашувлар ниҳоятда кескин ва шиддатли ўтди. Ёшлар ўртасида ўтган йилги СССР чемпиони М. Тигай («Меҳнат резервлари») ва Я. Шпрингир учрашди. Олишув чемпион фойдасига ҳал бўлди. Енгилроқ вазнда тошкентлик Р. Раҳмонов Р. Наврўзовни мағлубиятга учратиб Ўзбекистон чемпиони бўлди. Қолган вазнларда Б. Ниёзов, М. Ягудаев, Х. Бобожонов, Л. Аҳмаджонов, В. Абгорянц, А. Аронов ва А. Диконовлар республика чемпиони унвонига эга бўлдилар.

Ш. ҚОСИМОВ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

(Газетанинг навбатдаги сони 4 апрелда чиқади).

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

2 АПРЕЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар**, 18.20 — **Санъат ва ахлоқ** (катта ёшдаги мактаб ўқувчилари учун), 18.50 — **«Ёшлар клуби»** («Ёшлик» студияси), 19.30 — **Кўк шаҳарлар** (ҳужжатли фильм), 19.50 — **Асад Азимов куйлайди.** 20.40 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 20.45 — **Телевизион янгиликлар**, 21.00 — **Далалардан дараклар** (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 21.20 — **Реклама ва эълонлар**, 21.30 — **Криница қишлоғи** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 19.00 — **Ўзимиз ўйинчоқлар ясаймиз** (болалар учун), 19.35 — **Тошкент янгиликлари**, 19.45 — **Социализм йўлидан** (Венгриянинг немис-фашист босқинчилар зулмидан озод этилганлигининг 20 йиллиги муносабати билан). 20.05 — М. Тулебоевнинг **Биржон ва Сара** операси.

Рус тилида: 20.35 — **Спортчи-парашютчилар** (илмий-оммабоп фильм). 20.55 — Буюк рассом **И. Прянишников**, 21.20 — **Тошкент янгиликлари**, 21.30 — **Арафа** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 4/IV да кундуз **Доктор Айболит**, кечқурун **Семурғ.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 2/IV да **Сўнгги нусхалар**, 3/IV да **Биринчи муҳаббат.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 2/IV да **Зуҳранинг мактублари**, 3/IV да **Жон қизлар.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Москва давлат цирки қизиқчи артистлари иштирокидаги **«Ҳазилни қўйинг»** томошасининг ҳамда қўнғир ва гималай айиқларини ўргатувчи **Изабелла Адаскина гастролининг сўнгги кунлари.**

КИНО

САНЪАТ САРОЙИДА — кундуз 12, 3, кеч 6.15 минут ва 9 да янги ҳинд бадиий фильми **Севги деб.** Билетлар сотилмоқда.

Хиросима тошлари — **«ЎЗБЕКИСТОН»**, **«МОСКВА»** (кундуз ва кечқурун).

Можаро — **«СПУТНИК»** (жуфт соатларда), **«ИСКРА»** (кундуз соат 4 гача).

Тақдирга қарши — **НАВОИЙ НОМЛИ** (кундуз ва кечқурун), **«СПУТНИК»** (тоқ соатларда), **«ЎЗБЕКИСТОН»** (эрталаб соат 10 да).

Севимли мустабид — **«ИСКРА»** (кундуз соат 5 дан).

Мен — Куба! (1 ва 2-серия) — **«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ»** (кундуз ва кечқурун).

Уйқусиз йиллар — **«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ»** (эрталаб соат 10 да).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

2, 5, 6, 7 апрелда

Ўзбекистон ССР ва Туркманистон ССР халқ артисти **Комилжон Отаниёзов** раҳбарлиги ва иштирокида

ХОРАЗМ АНСАМБЛИНИНГ

концертлари

Концертларда: Бутуниттифоқ ёшлар ва студентлар фестивали лауреати **Отажон Ражабов**, солистлардан **Олмахон Ҳайитова, Гулчеҳра Исмоилова, Шариф Султонов, Жуманиёз Собиров, Отаназар Абдалниёзов, Раъно Жуманиёзова, Ражаб Исмоилов, Отабой Ҳасанов**, ўзбек халқ чолғу ансамбли қатнашади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА

3 апрелда

катта концерт

Концертда: СССР халқ артистлари **Ҳалима Носирова, Саодат Қобилова, Галия Измайлова**, Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Карим Зокиров, Саттор Ярашев, Жамол Низомхўжаев, Клара Юсупова**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Эргаш Йўлдошев, Михаил Давидов, Ҳалима Комилова**лар қатнашади.

Халқ чолғу ансамбли жўр бўлади.

«Промвентиляция» Тошкент монтаж бошқармаси коллективи бошқарма бошлиғининг ўринбосари Ф. К. Қорахўжаевга хотини

Ҳакимахон ҚОРАХУЖАЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан таъзия билдиради.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

СОВЕТ НОТАСИ БИРЛАШГАН МИЛЛАТЛАР ТАШКИЛОТИДА ЭЪЛОН ҚИЛИНДИ

Америка қуролли кучлари Жанубий Вьетнам аҳолисига қарши заҳарли газлар ишлатганликлари муносабати билан Совет ҳукуматининг Қўшма Штатлар ҳукуматига юборган нотаси Бирлашган Миллатлар Ташкилотида Хавфсизлик кенгашининг расмий ҳужжати сифатида тарқатилди.

Б. ЕГОРОВГА МЕДИЦИНА ДОКТОРИ ФАХРИЙ ДАРАЖАСИ БЕРИЛДИ

БЕРЛИН. 30 март. (ТАСС). Гумбольдт номидаги Берлин университети совет космонавт врачи Б. Б. Егоровга шу университетнинг медицина доктори деган фахрий илмий даражани берди.

Университет медицина факультетининг декани профессор Ф. Шульц бу илмий даражани беришга бағишлаб ўтказилган тантанали маросимда Б. Б. Егоровга қарата сўзлаган нутқида шу нарсани таъкидладики, факультет кенгаши одамнинг космик фазони ўзлаштириш ишидаги илмий хизматлари ва айниқса одамнинг космосдаги жисмоний ва руҳий ҳолатини биринчи марта медицина жиҳатидан текширганлиги учун унга медицина доктори деган фахрий илмий даража беришга қарор қилди.

Б. Б. Егоров қисқача жавоб нутқи сўзлаб, совет фанининг ёш намояндаси бўлган ўзига кўрсатилган эҳтиром учун чин кўнгилдан миннатдорчилик билдирди. Бу эҳтиромлар, деди у, совет космонавтларининг парвозларини таъминлаб бераётган бутун кўп миллионли совет кишиларига қаратилгандир.

ХАТАРЛИ АВАНТЮРАЛАР ТЎХТАТИЛСИН

ВЬЕТНАМ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИНИНГ БАЁНОТИ

ХАНОЙ, 31 март. (ТАСС). Вьетнам информация агентлиги хабар беришича, Вьетнам Демократик Республикаси ташқи ишлар министрлигининг вакили кеча мухбирларга баёнот тарқатди. Бу баёнотда Қўшма Штатлар 7- флотининг кемалари Вьетнам Демократик Республикаси соҳилларига юборилганлиги қораланди.

Вьетнам Демократик Республикасининг ташқи ишлар министрлиги, АҚШ ҳукумати 7- флот кемаларини Бак-Бо кўрфазидан дарҳол олиб кетсин, Вьетнам Демократик Республикасининг суверенитети ва территориал бутунлигига ҳамла қилиш йўлидаги ҳар қандай ҳаракатларни тўхтатсин агрессив урушга чек қўйсин. АҚШнинг ва унга карам мамлакатларнинг барча ҳарбий ходимларини, қурол-яроғи ва қўшинларини Жанубий Вьетнамдан олиб чиқиб кетсин ва Вьетнам хусусидаги 1954 йилги Женева битимларини тўғри амалга оширсин, деб талаб қилади.

АҚШНИНГ САЙГОНДАГИ ЭЛЧИХОНАСИ ЁНИДА ПОРТЛАШ

НЬЮ-ЙОРК, 30 март. (ТАСС). Бугун эрталаб АҚШнинг Сайгондаги элчихонасининг беш қаватли биноси кучли портлашдан ларзага келди.

Америка информация агентликларининг хабарларида айтилишича, дастлабки маълумотларга қараганда, элчихона биносида 150 киши бор эди ва уларнинг қарийб ҳаммаси жароҳатланди. Улар асосан ойна ва ғишт синиқлари тегишидан яраландилар. АҚШ элчисининг ўринбосари Алексис Жонсоннинг башараси ҳам бирмунча тилинди. Камида Американинг икки дипломати ўлган ва 10 хизматчиси жиддий яраланган бўлса керак, деб ҳисобламоқдалар. Элчихона биноси олдида турган бир неча автомашина ҳам шикастланди.

ЧЕТ ЭЛ МУЛКЛАРИ ДАВЛАТ КОНТРОЛИГА ОЛИНДИ

ЖАКАРТА. 30 март (ТАСС). Индонезия Республикасининг ҳукумати Шарқий Явадаги инглиз монополияларига қарашли санкиста чет эл плантациясини национализация қилди. Ғайри қонуний валюта операциялари билан шуғулланиб келган «Холдинг компани» инглиз компаниясининг мулки ҳам мусодара қилинди. Чет эл компанияларининг мулки батамом индонез халқининг қўлига ўтди.

Индонезиянинг миллий нефть компанияси — «Пермина» Америка ходимларининг ҳаммасини ишдан бўшатишга қарор қилди. Яқин орада Америка экспертлари ва маслаҳатчилари мамлакатдан чиқиб кетади.

ПОЛИЦИЯ ҲИМОЯСИ ОСТИДА

Токио префектураси мажлисининг зали 29 мартда жанг майдонини эслатарди. Июнь ойида ўз ишини яна бошлаб юбориши лозим бўлган пойтахт мажлисининг сессияси катта жанжал ва ниҳоят муштлашиш билан тугади. Бу можарога полиция аралашишга мажбур бўлди.

Ҳукмрон либерал-демократик партия депутатларининг нархларни ошириш тўғрисидаги бир қанча қонун лойиҳаларини ўтказишга интилганлиги шундай жанжал бошланиб кетишига сабаб бўлди. Оппозиция вакиллари ҳукмрон партия депутатларининг планларини барбод қилишга уриниб, мажлислар залини ўраб олишга ва шу тариқа мазкур қонун лойиҳаларини қабул эттирмасликка қарор қилдилар.

Шундай бўлса ҳам либерал-демократик партия депутатлари залга кириб олдилар ва улар ўзларининг баъзи шерикларии йўқлиги сабабли (уларнинг сессияга келмаган шерикларидан учтаси, сайловлар вақтида қилган фрибгарликлари учун қамалиб ётибди, бир нечаси эса бетоб), қонун лойиҳаларини маъқуллатиб олмоқ учун овозлар кифоя қилмаслигини пайқаб қолдилар. Раис уялмай-нетмай сессияни чўзишга уриниб кўрди, лекин сессия ишини тўхтатишни талаб қилаётган оппозиция депутатлари уни раислик ўрнидан суриб чиқардилар. Вазият тобора кескинлаша берди. Залда ур-йиқит бошланиб кетди.

Мажлис биноси олдида тўпланган 500 га яқин шаҳарлик аҳоли нархлар оширилишига қарши қаратилган шиорларни баланд овоз билан айтиб, қайта-қайта такрорладилар. Улар залга бостириб киришга уриндилар. Лекин шу орада бу ишга полиция аралашди. Полиция ҳимояси остида либерал-демократлар оппозиция йўқлигидан фойдаланиб, бир қанча қонун лойиҳаларини ярим кечагача маъқуллатиб олишга муваффақ бўлдилар.

Социалистик партия депутатлари либерал-демократик партиянинг бундай ҳаракатларига қарши норозилик билдирдилар. Улар йиғилишни қонунга хилоф деб ҳисоблаб, бу йиғилиш қарори устидан норозилик билдиришга қарор қилдилар.

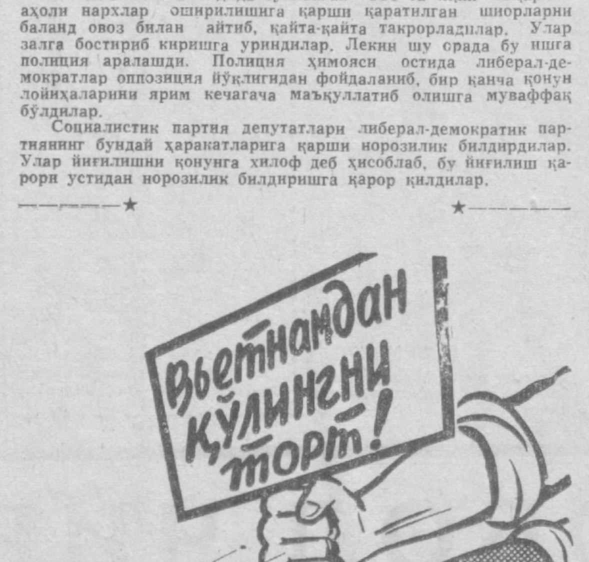

А. Ҳолиқов чизган плакат.

ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

⊙ «Мицубиси Дзюкогио» компаниясининг Хиросимадаги кемасозлик корхоналарида суюлтирилган газ ташиш учун мўлжалланган «Краслава» танкерини СССРга топшириш маросими бўлди. Бу танкер Совет Иттифоқининг заказн билан Японияда қурилди. Танкерга икки минг кубометрдан кўпроқ суюлтирилган газ сиғади. Кемани ортиш ва бўшатиш ишлари тамомила автоматлаштирилган. Бу — Хиросима кемасозлик корхоналарида СССР учун қурилган иккинчи танкердир.

⊙ «Иван Сеченов» пароходи Могадишо портида лангар ташлади. Бу кема Совет Иттифоқининг ёрдами билан қурилаётган объектлар учун Сомали Республикасига юк олиб келди.

⊙ Пном-Пенда совет фильмларининг фестивали давом этмоқда. Камбоджа пойтахтининг аҳолисига «Тириклар ва ўликлар», «Бир йилнинг тўққиз куни» фильмлари, бир қанча қисқа метражли ва ҳужжатли фильмлар кўрсатилди. Мамлакат жамоатчилиги бу асарларга юксак баҳо бермоқда, уларнинг инсонпарварлик ва оптимизм руҳи билан суғорилганлигини алоҳида таъкидлаб ўтмоқда.

ХИТОЙ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ КЕМАСИГА ҲУЖУМ ҚИЛИНДИ

ПЕКИН, 31 март. (ТАСС). Синьхуа агентлиги хабар беради: 29 март куни соат 19 дан бошлаб 23-45 минутгача Американинг икки қирувчи самолёти Хайнаньдао оролининг ғарбидаги очиқ денгизда Хитойнинг балиқ овлаш кемасини уч марта ўққа тутди.

Америка самолётлари иғвогарлик мақсадида Хитой балиқ овлаш кемаси устидан айланиб учиб юрди ва бу кема Хитойнинг территориал сувларига кирганда ҳам унинг орқасидан учиб келаверди.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома, горкома КП Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, Редактор ўринбосари — 25885. Масъул секретарь—34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари—31936. Партия турмуши бўлими—26232. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 03726. Индекс — 64969. Нашр. № 1731.